

Forslag

til

Lov om rørført transport af CO₂¹

Kapitel 1

Anvendelsesområde og definitioner

§ 1. Denne lov finder anvendelse på etablering og drift af rørledningsanlæg, der transporterer CO₂.

Stk. 2. Loven gælder også i dansk territorialfarvand, dansk eksklusiv økonomisk zone og på dansk kontinentalsokkelområde.

§ 2. I denne lov forstås ved:

- 1) *Operatør:* Den, som i henhold til en tilladelse omfattet af denne lov udfører aktiviteter på vegne af rettighedshaveren.
- 2) *Rettighedshaver:* Den eller dem, som deltager i en tilladelse omfattet af denne lov. En rettighedshaver kan bestå af en eller flere fysiske eller juridiske personer i forening, herunder bevillingshavere og bistandsydere.
- 3) *Rørledningsanlæg:* Rørledningsinfrastruktur, herunder alle hjælpeanlæg, der funktionelt er forbundet til transportsystemet, til transport af CO₂.
- 4) *Udbedrende foranstaltninger:* Enhver foranstaltning, der træffes for at udbedre væsentlige uregelmæssigheder eller lukke lækager med henblik

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid, EU-Tidende 2009, nr. L 140, side 114, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2018/1999/EU af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, EU-Tidende 2018, nr. L 328, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2019/1010/EU af 5. juni 2019 om tilpasning af rapporteringsforpligtelser inden for miljølovgivning og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 166/2006 og (EU) nr. 995/2010, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/49/EF, 2004/35/EF, 2007/2/EF, 2009/147/EF og 2010/63/EU, Rådets forordning (EF) nr. 338/97 og (EF) nr. 2173/2005, og Rådets direktiv 86/278/EØF, EU-Tidende 2019, nr. L 170, side 115 og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, EF-Tidende 1992, nr. L 206, s. 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013 om tilpasning af visse direktiver vedrørende miljø på grund af Republikken Kroatiens tiltrædelse, EU-Tidende 2013, nr. L 158, s. 193.

på at forhindre eller standse frigivelse af CO₂ fra rørledningsanlæg omfattende af denne lov.

- 5) *Udsivning*: Enhver utilsigtet frigivelse af CO₂ fra rørledningsanlæg omfattende af denne lov.
- 6) *Væsentlig uregelmæssighed*: Enhver uregelmæssighed i driften af rørledningsanlæg omfattende af denne lov, som indebærer risiko for udsivning eller risiko for miljøet eller menneskers sundhed.

Kapitel 2

Ansøgning om etablering og drift

§ 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om etablering og drift af rørledningsanlæg.

Kapitel 3

Tilladelser

§ 4. Etablering og drift af rørledningsanlæg omfattende af denne lov må kun finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan meddele en tilladelse på vilkår, herunder om betaling for benyttelse, dimensionering, ejerforhold, linjeføring, overvågningstiltag, tredjepartsadgang og transportkapacitet.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på lokale rørledninger.

§ 5. Tilladelse efter § 4 kan kun meddeles, hvis det skønnes, at ansøgeren har den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund til at kunne etablere og drive rørledningsanlægget.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan til enhver tid anmode rettighedshaveren til en tilladelse omfattende af denne lov om at dokumentere, at denne er i besiddelse af den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund til at kunne udføre de aktiviteter, der er omfattende af tilladelsen.

Stk. 3. Kan rettighedshaver ikke dokumentere at have fornøden teknisk sagkundskab og økonomisk baggrund, kan klima-, energi- og forsyningsministeren give påbud om, at forholdet afhjælpes inden en nærmere fastsat frist. Der kan endvidere gives påbud om helt eller delvis at indstille virksomheden.

Stk. 4. Er der indgået aftale mellem rettighedshaver og operatør om, at sidstnævnte skal varetage operatørskabet af virksomheden af tilladt rørledningsanlæg, skal det til enhver tid kunne dokumenteres, at der foreligger skriftlige aftaler herom. Operatøren skal kunne dokumentere den faglige og tekniske oplæring samt uddannelse af sit personale.

§ 6. Udpegning af operatør skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. Alene operatører, der vurderes at besidde den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, kan godkendes som operatør. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for godkendelsen.

Stk. 2. Vurderer klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med tilsyn, at en operatør ikke længere besidder den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, kan klima-, energi- og forsyningsministeren give påbud om, at forholdet afhjælpes inden en nærmere fastsat frist.

Stk. 3. Såfremt forholdet ikke kan afhjælpes inden for fristen, træffer klima-, energi- og forsyningsministeren afgørelse om, at operatøren ikke længere besidder den fornødne kapacitet og underretter rettighedshaveren herom.

Stk. 4. I situationer omfattet af stk. 3 overtager rettighedshaveren til den pågældende tilladelse ansvaret for operatørens forpligtelser fra det tidspunkt, hvor klima-, energi- og forsyningsministerens underretning er kommet frem. Rettighedshaveren skal straks foreslå en anden operatør til klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse i henhold til stk. 5.

Stk. 5. Ved udskiftning af operatør finder stk. 1 tilsvarende anvendelse.

§ 7. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg.

Stk. 2. Væsentlige ændringer og tilføjelser til en tilladt plan for etablering og drift af rørledningsanlæg skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, inden disse iværksættes. Ministeren udsteder om nødvendigt en opdateret tilladelse.

Stk. 3. Rettighedshaveren skal meddele planlagte ændringer i driften af virksomheden til klima-, energi- og forsyningsministeren. Ministeren udsteder om nødvendigt en opdateret tilladelse.

§ 8. Rørledningsanlæg skal designes og bygges således, at de kan modstå de belastninger, som de kan blive udsat for under installation og drift.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler om sikkerhedsmæssige krav og specifikationer til etablering og drift af rørledningsanlæg.

Kapitel 4

Tredjepartsadgang

§ 9. Potentielle brugere har ret til at benytte rørledningsanlæg mod betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Priser og betingelser for transport i rørledningsanlæg efter stk. 1 fastsættes af rettighedshaver. Rettighedshaver skal offentliggøre tariffer og betingelser for brug af rørledningsanlægget.

Stk. 3. Rettighedshaver kan nægte adgang til rørledningsanlæg i henhold til stk. 1, hvis rørledningsanlægget ikke råder over den fornødne kapacitet eller tilslutning. Afslag skal være skriftligt og behørigt begrundet.

Stk. 4. Rettighedshaver, der nægter adgang i henhold til stk. 3, skal foretage de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er økonomisk forsvarligt eller en potentiel bruger er villig til at betale for dem, forudsat at dette ikke vil have negative konsekvenser for miljø sikkerheden ved transporten.

§ 10. Forsyningstilsynet fører tilsyn med rimeligheden af priser og vilkår for adgang til rørledningsanlæg.

Stk. 2. Forsyningstilsynet kan påbyde begrundede ændringer i priser og vilkår.

Stk. 3. Forsyningstilsynet behandler klager over afslag på anmodninger om adgang til rørledningsanlæg, jf. § 9.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler om tredjepartsadgang og Forsyningstilsynets beføjelser.

Kapitel 5

Overvågning

§ 11. Ansøger skal udarbejde et program for overvågning af rørledningsanlæg. Programmet skal beskrive rettighedshaverens tiltag for at sikre en hensigtsmæssig drift af rørledningsanlægget. Programmet godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren ved meddelelse af tilladelse.

Stk. 2. Rettighedshaveren skal sikre overholdelsen af programmet for overvågning og sikre, at det kontrolleres på en passende måde.

Stk. 3. Alle ændringer og tilføjelser til overvågningsprogrammet skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om rettighedshaverens rapporteringspligt vedrørende overvågningsprogrammet.

§ 12. I tilfælde af udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning fra rørledningsanlægget, skal rettighedshaveren straks underrette klima-, energi- og forsyningsministeren herom.

Stk. 2. Rettighedshaveren skal træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger for rørledningsanlægget, herunder foranstaltninger vedrørende beskyttelse af menneskers sundhed. De udbedrende foranstaltninger træffes

som minimum på grundlag af tilladelsens plan for udbedrende foranstaltninger.

Stk. 3. Klima-, energi og forsyningsministeren kan til enhver tid anmode rettighedshaver om at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger og foranstaltninger vedrørende beskyttelse af menneskers sundhed, herunder yderligere foranstaltninger end dem, der er fastlagt i den godkendte plan for udbedrende foranstaltninger.

Stk. 4. Træffer rettighedshaveren ikke de nødvendige udbedrende foranstaltninger inden rimelig tid, kan klima-, energi- og forsyningsministeren selv træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger og pålægge rettighedshaveren at betale omkostningerne forbundet hermed.

Stk. 5. Forekommer en hændelse omfattet af stk. 1, skal rettighedshaver påbegynde en undersøgelse af, hvilke omstændigheder der forårsagede hændelsen. På grundlag heraf, skal rettighedshaver udarbejde en rapport herom og indsende denne til klima-, energi- og forsyningsministeren. På baggrund af denne rapport kan ministeren om nødvendigt opdatere tilladelsen, herunder tilknyttede overvågningsprogram og plan for udbedrende foranstaltninger.

Kapitel 6

Tilsyn

§ 13. Klima-, energi- og forsyningsministeren fører tilsyn med, at denne lov, samt regler og vilkår udfærdiget i medfør af loven, overholdes.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan meddele påbud om overholdelse af loven og forskrifter udstedt i medfør heraf.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelsen af tilsynet.

§ 14. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i forbindelse med behandling af sager og udøvelse af tilsyn omfattet af denne lov indhente oplysninger, som er nødvendige for varetagelsen af disse opgaver, hos rettighedshavere.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i forbindelse med tilsynet pålægge en rettighedshaver at foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold vedrørende naturbeskyttelse.

Stk. 3. Ved manglende udlevering af alle nødvendige oplysninger, kan klima-, energi- og forsyningsministeren pålægge rettighedshaver at indsende manglende oplysninger og fastsætte tidsfrist for sådan indsendelse.

Stk. 4. Oplysninger, som klima-, energi- og forsyningsministeren modtager i forbindelse med behandling af sager eller ved tilsyn omfattet af denne

lov, er undergivet tavshedspligt efter § 152, § 152 a, 1. pkt., og § 152 c i straffeloven.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indhentning af nødvendige oplysninger til brug for behandling af sager og udøvelse af tilsyn omfattet af loven.

Kapitel 7

Administrative bestemmelser

§ 15. Tilladelse efter denne lov giver ikke fortrinsret til tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ efter anden lovgivning.

Stk. 2. Tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ efter anden lovgivning giver ikke fortrinsret til tilladelse efter denne lov.

Stk. 3. Tilladelse efter denne lov fritager ikke rettighedshaver fra at indhente nødvendige tilladelser efter anden lovgivning.

§ 16. Omkostninger forbundet med Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter denne lov eller regler udstedt i medfør af loven, betales af de selskaber, som Forsyningstilsynet fører tilsyn med efter denne lov eller regler udstedt i medfør af loven.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling i medfør af denne lov og kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 17. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige Energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt klima-, energi- og forsyningsministeren.

§ 18. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation skal ske digitalt. Ministeren kan herunder udstede regler om anvendelse af et bestemt digitalt system. Ved fastsættelse af regler efter 1. pkt. fastsætter ministeren regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse for visse personer og virksomheder.

Stk. 2. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation med Energiklagenævnet skal ske digitalt. Ministeren kan herunder udstede regler om anvendelse af et bestemt digitalt system. Ved fastsættelse af regler efter 1. pkt. fastsætter ministeren regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse for visse personer og virksomheder.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

§ 19. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om etablering og drift af rørledningsanlæg på tværs af danske regioner og landegrænser.

§ 20. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om konvertering af eksisterende olie- og gasrørledninger til transport af CO₂.

Kapitel 8

Naturbeskyttelse og miljø

§ 21. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser eller godkendelser efter loven kan meddeles.

§ 22. Klima-, energi- og forsyningsministeren træffer i forbindelse med projekter på havområdet passende foranstaltninger, herunder ved fastsættelse af vilkår eller meddelelse af påbud eller forbud, for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætninger i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

§ 23. I tilladelser eller godkendelser efter loven kan der fastsættes miljømæssige betingelser og vilkår for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Der kan i den forbindelse fastsættes betingelser og vilkår om eventuelle overvågningsforanstaltninger.

Kapitel 9

Ekspropriation, erstatning m.v.

§ 24. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Stk. 2. Ekspropriation i henhold til stk. 1 finder sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

§ 25. En rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selvom skaden er hændelig.

Stk. 2. Har skadelidte ved forsæt eller grov uagtsomhed medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.

§ 26. En tilladelse efter denne lov kan hverken direkte eller indirekte overdrages til andre, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene herfor.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan alene godkende overdragelser som nævnt i stk. 1, hvis rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, jf. § 5. Ministeren kan stille vilkår for godkendelse af overdragelser.

Stk. 3. En tilladelse i henhold til denne lov er undtaget fra retsforfølgning.

§ 27. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan helt eller delvist tilbagekalde en tilladelse efter denne lov, såfremt

- 1) de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes,
- 2) der i en ansøgning om tilladelse eller i forbindelse med tilsyn er givet urigtige eller vildledende oplysninger eller,
- 3) rettighedshaveren tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs.

Stk. 2. Kan forholdet afhjælpes af rettighedshaveren, kan tilbagekaldelse i henhold til stk. 1, nr. 1, først ske, efter at klima-, energi- og forsyningsministeren har givet påbud om inden for en nærmere fastsat frist at afhjælpe forholdet, og påbuddet ikke er efterkommet.

Kapitel 10

Klagebestemmelser

§ 28. Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Stk. 2. Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Stk. 3. Endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i sådanne afgørelser. Disse foreninger eller organisationer fremsender senest samtidig med klagen deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Stk. 4. Klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Udløber klagefristen på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 5. Afgørelser truffet af Energistyrelsen, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

§ 29. Ved afgørelser i henhold til § 28 erstattes repræsentanter i Energiklagenævnet, der er udpeget efter indstilling fra Dansk Industri og Landbrugsrådet, af 1 medlem med særlig sagkundskab inden for etablering og drift af gastransporterende rørledninger og 1 medlem med særlig sagkundskab inden for miljø. Medlemmerne udpeges af erhvervsministeren.

Stk. 2. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om Energiklagenævnets behandling af klager efter § 28 og om betaling af gebyr ved indbringelse af en klage for Energiklagenævnet.

Kapitel 11

Straffebestemmelser

§ 30. Med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, som

- 1) udøver virksomhed omfattet af denne lov uden tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren,
- 2) overtræder lovens § 14, stk. 1, eller
- 3) tilsidesætter påbud, vilkår eller afgørelser meddelt i henhold til loven eller forskrifter i medfør af loven.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 12

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 31. Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger om etablering og drift af rørledninger til transport af CO₂ modtaget inden lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Kapitel 13

Ændringer i anden lovgivning

§ 32. I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved lov nr. 803 af 7. juni 2022 og lov nr. 744 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I *overskriften* til kapitel 6 a udgår: »og rørført transport heraf«.

2. § 23 e, stk. 2, nr. 4, ophæves.

Nr. 5-13 bliver herefter nr. 4-12.

3. § 23 t affattes således:

»§ 23 t. Potentielle brugere har ret til at benytte CO₂-lagringslokaliteter mod betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Priser og betingelser for lagring i CO₂-lagringslokaliteter efter stk. 1 fastsættes af lagringsselskaberne. Lagringsselskaberne skal offentliggøre tariffær og betingelser for brug af CO₂-lagringslokaliteter.

Stk. 3. CO₂-lagringsselskaber kan nægte adgang til CO₂-lagringslokaliteter i henhold til stk. 1, hvis selskaberne ikke råder over den fornødne kapacitet eller tilslutning. Afslag skal være behørigt begrundet.

Stk. 4. CO₂-lagringsselskaber, som nægter adgang på grund af manglende kapacitet eller manglende tilslutning, skal foretage de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er økonomisk forsvarligt eller en potentiel kunde er villig til at betale for dem, forudsat at dette ikke vil have negative konsekvenser for miljøet.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om adgang til CO₂-lagringslokaliteter.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om bilæggelse af tvister vedrørende adgang til CO₂-lagringslokaliteter.«.

4. § 23 u ophæves.

5. I § 28 a udgår: »§ 23 u, stk. 1,«.

6. I § 28 e udgår: »§ 23 u, stk. 1,«.

7. I § 37 a, stk. 3, 1. pkt., udgår: »23 u,«.

§ 33. I lov om Energinet, jf. lovbekendtgørelse nr. 271 af 9. marts 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, 4. pkt., § 12, stk. 1, nr. 1 og 2 og § 13, stk. 1, 2. pkt., ændres »CO₂-transportnet« til: »CO₂-rørledningsanlæg«.

§ 34. I lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, foretages følgende ændringer:

1. I *bilag 1, nr. 16, litra b*, og i *bilag 2, nr. 10, litra i*, udgår: »med henblik på geologisk lagring«.

§ 35. I lov om Forsyningstilsynet, jf. lov nr. 690 af 8. juni 2018, som ændret ved lov nr. X af XX, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt pkt.: »Forsyningstilsynet varetager herudover opgaver og beføjelser i medfør af lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf.«.

2. pkt. bliver herefter 3. pkt.

2. I § 3, stk. 2, indsættes efter »sektorlovgivningen«: »eller lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf«.

3. I § 11, stk. 1, ændres »energi og« til »energi«, og efter »energiforbruget« indsættes: »og § 16, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂«.

Kapitel 14

Territorialbestemmelse

§ 36. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Kommenterede [DLH1]: L 24 fremsat d. 4/10-23. Førstebehandlet d. 12/10-23. Betænkningss afgivelse forventet 23/11-23.

Kommenterede [DLH2]: NB: Ændringen af bestemmelsen er udarbejdet under hensyn til den foreslåede ordlyd i L 24.

Oprindelig ændring: I § 3, stk. 1, 1. pkt., ændres »energi og« til »energi«, og efter »energiforbruget« indsættes: »og lov om rørført transport af CO₂«.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets baggrund

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Samlet regulering af rørført transport af CO₂

3.1.1. Gældende ret

3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.2. Tredjepartsadgang

3.2.1. Gældende ret

3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

3.2.3. Den foreslåede ordning

3.3. Ekspropriation

3.3.1. Gældende ret

3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

3.3.3. Den foreslåede ordning

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

7. Klimamæssige konsekvenser

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

9. Forholdet til EU-retten

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Hovedformålet med lovforslaget er at skabe klare og ensartede rammer for etablering og drift af en samlet CO₂-infrastruktur, der skal understøtte realiseringen af Danmarks CO₂-reduktionsmål. Lovforslaget skal derudover være med til at sikre en samlet værdikæde for fangst, anvendelse og lagring af CO₂ i Danmark.

For at indfri Parisaftalens mål, skal der ifølge FN's klimapanel (IPCC) scenarier globalt lagres 730 milliarder tons CO₂ frem mod 2100. Danmark har gode forudsætninger for at udnytte et stort potentiale for lagring af CO₂, hvor de Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) anslår, at Danmarks undergrund har plads til i alt 12-22 milliarder tons CO₂, hvilket svarer til op mod 500 års udledninger i Danmark. En hurtig udvikling af markedet for CO₂-lagring kan betyde både store investeringer og flere grønne jobs i Danmark.

Med dette lovforslag foreslås klare rammevilkår for etablering og drift af CO₂-rørledningsanlæg for at understøtte udviklingen af såvel markedet for CO₂-lagring som markedet for anvendelse af CO₂.

For en nærmere udfoldelse af lovforslagets baggrund henvises til nedenstående afsnit 2.

Lovforslagets hovedelementer omfatter samlet regulering af alle CO₂-rørledninger, tredjepartsadgang til CO₂-rørledninger, samt ekspropriationshjemmel.

Loven sikrer klare og ensartede rammer for rørført transport af CO₂, uanset hvortil og med hvilket formål CO₂'en transporteres i Danmark.

Loven sikrer tredjepartsadgang til alle CO₂-rørledninger, så infrastruktur-ejere ikke på urimeligvis kan udnytte en monopollignende position. Alle aktører, der ønsker at anvende et rør til transport af CO₂, skal så vidt muligt have adgang hertil.

Loven sikrer en klar og tydelig hjemmel til, at der, i nødvendigt omfang, kan tillades ekspropriation med henblik på etablering af CO₂-rørledningsanlæg omfattet af loven.

2. Lovforslagets baggrund

Der blev den 20. september 2023 indgået en bred politisk aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet: *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark*. Aftalepartierne noterede sig heri, at aftalen ville følge op på efterspørgsel fra branchen om klare rammer for transport af CO₂ via rør. Aftalen følger desuden op på de anbefalinger, som de seks CCS-klynger afgav i starten af 2023. CCS-klyngerne blev nedsat med anden del af CCS-strategien til at give anbefalinger om lokal transport af CO₂.

For at understøtte udviklingen af CO₂-rørtransportinfrastruktur blev aftalepartierne enige om, at der skal udarbejdes en ny hovedlov for transport af CO₂, som skal sikre klare og ensartede rammer for rørført transport af CO₂, uanset hvortil og med hvilket formål CO₂'en transporteres i Danmark.

Det danske CCS-marked har udviklet sig markant, siden klimaaf-talen for energi og industri mv. af 22. juni 2020, hvor daværende regering og et bredt politisk flertal i Folketinget besluttede, at CCS skal udgøre en vigtig brik i indfrielsen af Danmarks klimapolitiske mål. For at understøtte dette, er det afgørende, at der sikres klare regulatoriske rammer for hele CCS-værdikæden, herunder også rørført infrastruktur.

Det er bl.a. uklart, hvad omfanget af undergrundslovens bestemmelser om CO₂-rørinfrastruktur er, herunder særligt § 23 u, for så vidt angår rørledningsanlæg, der ikke er direkte forbundet med en lagringslokalitet. Der er således i dag usikkerhed om, hvorvidt et rørledningsanlæg, der skal transportere CO₂'en til f.eks. et mellemlager på en havn – med henblik på midlertidig opbevaring inden udskibning til en lagringslokalitet til havs – er omfattet af tilladelseskravet i § 23 u. Det er derfor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det vil være forbundet med en procesrisiko, hvis der med hjemmel i undergrundsloven gives tilladelse til etablering og drift af et sådant rørledningsanlæg. Denne procesrisiko vil hertil være højere, såfremt der i forlængelse af en etableringstilladelse til et sådant rørledningsanlæg tillades ekspropriation af fast ejendom efter undergrundslovens § 36. Hvis en domstol eksempelvis efterfølgende vurderer, at undergrundsloven ikke indeholder den fornødne hjemmel til etablering af rørledningsanlæg, der ikke er direkte forbundet med et geologisk lager, vil en foretagen ekspropriation med henblik herpå være sket uden hjemmel i lov og dermed være ulovlig.

Denne procesrisiko vurderes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet at være yderligere forhøjet for så vidt angår rørledningsanlæg, der heller ikke indirekte har tilknytning til CO₂-lagringsvirksomhed, såsom transport af CO₂ til anvendelse (f.eks. til et PtX-anlæg). Den samme ekspropriationsbetragtning, som anført foroven, gør sig her gældende.

I tillæg hertil skaber den eksisterende regulering forskellige vilkår, da rørledninger direkte til et lager klart vil kunne anvende undergrundslovens ekspropriationshjemmel, hvilket vil være mere usikkert ved f.eks. rør til transport af CO₂ til anvendelsesformål.

For at eliminere ovenfor nævnte procesrisici samt for at ligestille disse forskellige vilkår for rørført CO₂-infrastruktur, foreslås det med dette lovforslag at skabe regulering af rørledningsanlæg til transport af CO₂, uanset formålet med transporten, således at der sikres en klar hjemmel til udstedelse af tilladelse til alle former for etablering og drift af rørført transport af CO₂.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Samlet regulering af rørført transport af CO₂

3.1.1. Gældende ret

Undergrundsloven

Etablering og drift af rørledninger til transport af CO₂ er i dag omfattet af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved lov nr. 803 af 7. juni 2022 (herefter undergrundsloven).

Det følger af undergrundslovens § 1, stk. 1, at lovens overordnede formål er en hensigtsmæssig anvendelse og udnyttelse af Danmarks undergrund og af dens naturforekomster. I forlængelse heraf følger det af stk. 2, nr. 2, at loven (bl.a.) finder anvendelse på lagring i undergrunden af CO₂ på 100 kt eller derover og lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kt til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Det følger af den gældende bestemmelse i undergrundslovens § 23 e, stk. 2, nr. 4, at CO₂-transportnet skal forstås som et net af rørledninger, herunder tilknyttede pumpestationer eller tilsvarende, til transport af CO₂ til CO₂-lagringslokaliteten.

En CO₂-lagringslokalitet defineres i § 23 e, stk. 2, nr. 2, som et bestemt område med tilhørende volumen inden for en geologisk formation, der anvendes til geologisk lagring af CO₂, og tilhørende anlæg på jordoverfladen og injektionsanlæg. Den nuværende regulering af rørført transport af CO₂

vurderes derved kun at omhandle transport med henblik på geologisk lagring af CO₂.

Det følger desuden af den gældende bestemmelse § 23 u, stk. 1, at etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved transport og lagring af CO₂ kun må finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse. Det er forudsat i de specielle bemærkninger til § 23 u, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 26, at bestemmelsen omhandler etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved CO₂-lagringsvirksomhed. Sådanne rørledningsanlæg kan derved kun etableres og drives ved klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse.

En sådan tilladelse kan meddeles på vilkår, herunder linjeføring, dimensioner, ejerforhold og betaling for benyttelse, jf. gældende § 23 u, stk. 2. Det fremgår desuden af bemærkningerne, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 23 t, der omhandler tredjepartsadgang, hvorfor der således vil kunne indsættes vilkår i tilladelsen om rørledningens kapacitet med henblik på transport for tredjemand, såfremt dette kan gennemføres på en økonomisk forsvarlig måde. For nærmere beskrivelse af § 23 t, henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.1.

§ 23 u finder ikke anvendelse på lokale rørledninger, der indgår i anlæg, som anvendes til lagring af CO₂, jf. bestemmelsens stk. 3. Bestemmelsens forarbejder omtaler ikke denne undtagelse af lokale rørledninger fra bestemmelsens tilladelseskrav. Det fremgår dog af de specielle bemærkninger til § 23 u, jf. § 1, nr. 11, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 26, at bestemmelsen er parallel til undergrundslovens § 17, som gælder for etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af kulbrinter. Lokale rørledninger undtages tillige fra tilladelseskravet til sådanne rørledningsanlæg. Af de specielle bemærkninger til § 17, jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, spalte 4490, fremgår det, at lokale rørledninger indgår som en integreret del af et indvindingsanlæg, og at disse rørledninger er undtaget fra tilladelseskravet, idet disse rørledninger påregnes behandlet i forbindelse med godkendelsen af indvindingsforanstaltninger m.m. i medfør af undergrundslovens § 10.

Eftersom § 23 u i bemærkningerne til bestemmelsen er betegnet som en parallelbestemmelse til § 17, må definitionen af lokale CO₂-rørledninger således være rørledninger, der indgår som en integreret del af et lagringskompleks. Undtagelsen af sådanne rørledninger fra tilladelseskravet i stk. 1, må derfor tillige følge samme rammesætning som er gældende efter § 17; at disse rørledninger påregnes behandlet i forbindelse med godkendelsen af

lagringsforanstaltninger m.m. Denne godkendelse kan dog ikke følge af § 10, da denne omhandler efterforskning og indvinding af råstoffer. Den tilsvarende bestemmelse vedrørende efterforskning og lagring i undergrunden er § 23 d, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 20.

Det følger af § 23 d, stk. 1, at bestemmelsen omhandler tilladelser givet efter § 23. Det er efter denne bestemmelse, at der uddeles tilladelser til efterforskning og lagring af CO₂ i undergrunden.

Af bestemmelsens stk. 2 følger det bl.a., at inden lagring i undergrunden og dertil sigtende foranstaltninger iværksættes, skal en plan for denne virksomhed, herunder driftens tilrettelæggelse og anlæggene hertil, godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. En rettighedshaver efter § 23 skal dermed have sin plan for CO₂-lagring godkendt, herunder også anlæg til brug for lagringsvirksomheden. Lokale rørledninger til transport af CO₂ inden for lagringslokalitetens nærmere afgrænsede område må betegnes som omfattet af anlægsbegrebet, hvorfor sådanne rørledninger skal godkendes som led af planen for lagringsvirksomheden.

Undergrundsloven hjemler desuden ekspropriation af fast ejendom i nødvendigt omfang med henblik på virksomhed omfattet af loven, jf. § 36. Etablering af rørledningsanlæg til brug ved transport af CO₂ ved CO₂-lagringsvirksomhed er, som omtalt tidligere, indeholdt i undergrundslovens § 23 u. CO₂-lagringsvirksomhed er endvidere omfattet af undergrundslovens anvendelsesområde, jf. § 1, stk. 2, nr. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan derfor i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på etablering af rørledningsanlæg til brug ved transport af CO₂ ved CO₂-lagringsvirksomhed, jf. undergrundslovens § 36, stk. 1. Sådan ekspropriation finder sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, jf. bestemmelsens stk. 2.

Klager over afgørelser truffet i medfør af undergrundsloven kan indsendes til Energiklagenævnet, jf. undergrundslovens § 37 a, stk. 1. En tildelt tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter den gældende bestemmelse § 23 u kan derfor påklages til Energiklagenævnet. Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage, jf. bestemmelsens stk. 2. Herudover er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, tillagt klageadgang, når

en afgørelse berører disse interesser, for så vidt angår afgørelsens miljømæssige forhold, jf. stk. 3, hvis afgørelsen tillige er omfattet af bl.a. lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (herafter miljøvurderingsloven), hvilket en rørledning til transport af CO₂ altid vil være i henhold til lovens bilag 1, nr. 16, litra b eller bilag 2, nr. 10, litra i.

Klagefristen løber i 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt, og en tilladelse i henhold til § 23 u om etablering og drift af rørledningsanlæg til transport og lagring af CO₂ må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, jf. § 37 a, stk. 4 og 5. En klage har dog ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer andet, jf. stk. 6.

Miljøvurderingsloven

Etablering og drift af rørledninger til transport af CO₂ er, som kort berørt for oven, omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven.

Det følger af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 1, at projekter omfattet af lovens bilag 1, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden, jf. lovens § 17, har meddelt tilladelse hertil efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet. Rørledninger med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km til transport af kuldioxidstrømme (CO₂) med henblik på geologisk lagring, herunder tilknyttede pumpestationer, skal undergå en sådan miljøvurdering, jf. bilag 1, nr. 16, litra b. Sådanne rørledninger skal derfor undergå en miljøkonsekvensvurdering (VVM). Efter denne vurdering træffer myndigheden, jf. § 17, afgørelse om, hvorvidt projektet kan tillades, jf. lovens § 25.

Det følger endvidere af miljøvurderingslovens § 16, at et projekt omfattet af bilag 2 ikke må påbegyndes, før myndigheden, jf. § 17, har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Anlæg af olie- og gasledninger og rørledninger til transport af CO₂-strømme med henblik på geologisk lagring (projekter, der ikke er omfattet af bilag 1), skal undergå en miljøscreening efter § 16, jf. bilag 2, nr. 10, litra i. Såfremt det på baggrund af denne miljøscreening ikke kan afvises, at projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal projektet undergå en miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Den miljøansvarlige myndighed for projekter omfattet af loven følger af miljøvurderingslovens § 17.

Kommunalbestyrelsen er myndighed for behandling af sager vedrørende projekter på land, der er omfattet af bilag 1 eller 2, jf. lovens § 17, stk. 1. Det skal dog hertil bemærkes, at det følger af § 3, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 806 af 14. juni 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, at Miljøstyrelsen varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser efter loven for infrastrukturprojekter, der i sin udstrækning berører mere end to kommuner, bortset fra kystbeskyttelsesprojekter. Hvis en ansøgt rørledning til transport af CO₂ med henblik på geologisk lagring ønskes linjeført gennem mere end to kommuner, er Miljøstyrelsen derved miljøansvarlig myndighed.

Såfremt en ansøgt rørledning til transport af CO₂ med henblik på lagring ønskes etableret på havområdet, er Energistyrelsen miljøansvarlig myndighed, jf. lovens § 17, stk. 4, nr. 1.

3.1.2. Klima-, Energi, og Forsyningsministeriets overvejelser

Det danske CCS-marked har udviklet sig markant, siden klimaaftalen for energi og industri mv. af 22. juni 2020, hvor daværende regering og et bredt politisk flertal i Folketinget besluttede, at CCS skal udgøre en vigtig brik i indfrielsen af Danmarks klimapolitiske mål. For at understøtte dette, er det afgørende, at der sikres klare regulatoriske rammer for hele CCS-værdikæden, herunder også rørført infrastruktur.

Som beskrevet i foregående afsnit, omhandler det eksisterende reguleringsgrundlag vedrørende CO₂-rørledningsinfrastruktur etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved CO₂-lagringsvirksomhed. Etablering og drift af rørledningsanlæg, der transporterer indfanget CO₂ direkte til en lagringslokalitet, som defineret i loven, med henblik på geologisk lagring, vil således klart være omfattet af tilladelseskrauet hjemlet i undergrundslovens § 23 u. Dette vil gøre sig gældende både for rørledningsanlæg, der direkte forbinder et fangstanlæg ved en punktkilde med en lagringslokalitet og for rørledningsanlæg til fælles benyttelse for flere geografisk tætte punktkilder i klynger.

Det er bl.a. uklart, hvad omfanget af undergrundslovens bestemmelser om CO₂-rørinfrastruktur er, herunder særligt § 23 u, for så vidt angår rørledningsanlæg, der ikke er direkte forbundet med en lagringslokalitet. Der er således usikkerhed om, hvorvidt et rørledningsanlæg, der skal transportere CO₂'en til f.eks. et mellemlager på en havn – med henblik på midlertidig opbevaring inden udskibning til en lagringslokalitet til havs – er omfattet af tilladelseskrauet i § 23 u. Det er derfor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det vil være forbundet med en procesrisiko, hvis der

med hjemmel i undergrundsloven gives tilladelse til etablering og drift af et sådant rørledningsanlæg. Denne procesrisiko vil hertil være højere, såfremt der i forlængelse af en etableringstilladelse til et sådant rørledningsanlæg tillades ekspropriation af fast ejendom efter undergrundslovens § 36. Hvis en domstol eksempelvis efterfølgende vurderer, at undergrundsloven ikke indeholder den fornødne hjemmel til etablering af rørledningsanlæg, der ikke er direkte forbundet med et geologisk lager, vil en foretagen ekspropriation være sket uden hjemmel i lov og dermed være ulovlig.

Denne procesrisiko vurderes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet at være yderligere forhøjet for så vidt angår rørledningsanlæg, der heller ikke indirekte har tilknytning til CO₂-lagringsvirksomhed, såsom transport af CO₂ til anvendelse (f.eks. til et PtX-anlæg). Den samme ekspropriationsbe-
dragning som anført foroven gør sig her gældende.

I tillæg hertil skaber den eksisterende regulering forskellige vilkår, da rørledninger direkte til et lager klart vil kunne anvende undergrundslovens ekspropriationshjemmel, hvilket vil være mere usikkert ved f.eks. rør til transport af CO₂ til anvendelsesformål.

For at eliminere ovenformævnte procesrisici samt ligestille disse forskellige vilkår for rørført CO₂-infrastruktur, foreslås det med dette lovforslag at skabe samlet regulering af rørledningsanlæg til transport af CO₂, uanset formålet med transporten, således der sikres en klar hjemmel til udstedelse af tilladelse til alle former for etablering og drift af rørført transport af CO₂.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at ny hjemmel til regulering af CO₂-rørledningsanlæg, der ikke går direkte til et CO₂-lager, ikke oplagt vil kunne indføres i undergrundsloven. Lovens formål er at sikre en hensigtsmæssig anvendelse og udnyttelse af Danmarks undergrund, jf. lovens § 1, stk. 1. Bestemmelser, der angår CO₂-rørledningsanlæg til et PtX-anlæg, kan vanskeligt rummes inden for denne formålsbestemmelse. Ligeledes vurderer ministeriet ikke, at gasforsyningsloven vil være en hensigtsmæssig placering af en udvidet regulering af CO₂-rørledningsanlæg. Efter-
som CO₂ ikke er en brandbar gasart, er den ikke en del af energiforsyningen og ikke reguleret i gasforsyningsloven.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer på den baggrund, at en ny hjemmel, der skal omfatte alle former for rørført transport af CO₂ og bidrage til klar regulering af området, mest hensigtsmæssigt tilvejebringes med en ny hovedlov om CO₂-transportinfrastruktur, der udvider reguleringen til de øvrige områder for rørført CO₂-transport.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Den foreslåede bestemmelse i lovens § 1 vil medføre, at lovens øvrige bestemmelser vil finde anvendelse på rørledningsanlæg til transport af CO₂, uanset til hvilket formål CO₂'en transporteres. Det vil dermed ikke være påkrævet, at rørledningsanlægget har en tilknytning til lagringsvirksomhed omfattet af undergrundslovens regler om geologisk lagring af CO₂. Dette vil medføre, at rørledningsanlæg med linjeføring til et mellemlager eller til anlæg til videre anvendelse, klart omfattes af et krav om tilladelse til etablering og drift af sådanne rørledningsanlæg.

Beslutningen om at tilvejebringe denne samlede regulering i en ny hovedlov vil medføre konsekvensændringer i anden lovgivning, navnlig undergrundsloven. Det foreslås i denne forbindelse at ophæve undergrundslovens § 23 e, stk. 2, nr. 4, der definerer et CO₂-transportnet og undergrundslovens § 23 u, der hjemler meddelelse af tilladelse til etablering og drift af CO₂-rørledningsanlæg. Disse bestemmelser vil blive videreført med sproglige tilpasninger og præciseringer i nærværende lovforslag med den naturlige udvidelse, der følger af lovforslagets udvidede anvendelsesområde. For nærmere om disse konsekvensændringer henvises der til foreslåede § 32, nr. 2 og 4 og bemærkningerne hertil.

Herudover foreslås ændringer i titlen af undergrundslovens kapitel 6 a samt bestemmelserne §§ 23 t, 28 a, 28 e og § 37 a, stk. 3, 1. pkt., således at henvisninger til rørført transport af CO₂ og regler herom udgår af undergrundsloven. For nærmere om disse konsekvensændringer henvises der til foreslåede § 32, nr. 1, 3 og 5-7 og bemærkningerne hertil.

Som følge af ophævelsen af undergrundslovens § 23 e, stk. 2, nr. 4, som beskrevet i foreslåede § 32, nr. 2, foreslås der tillige ændringer i lov om Energinet. For nærmere om denne konsekvensændring henvises der til foreslåede § 32 og bemærkningerne hertil.

På baggrund af den udvidede regulering af rørledningsanlæg til transport af CO₂, uanset formålet med transporten, foreslås der endvidere ændringer i bilag 1 og 2 til miljøvurderingsloven. For nærmere om denne konsekvensændring henvises der til foreslåede § 34 og bemærkningerne hertil.

3.2. Tredjepartsadgang

3.2.1. Gældende ret

Det følger af den gældende bestemmelse § 23 t, stk. 1, i undergrundsloven, at potentielle brugere har ret til at benytte CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter mod betaling.

Bestemmelsens stk. 2 fastslår, at priser og betingelser for transport i CO₂-transportnet og lagring i CO₂-lagringslokaliteter efter stk. 1 fastsættes af henholdsvis CO₂-transportnetselskabet og lagringsselskabet, og at selskaberne skal offentliggøre tariffer og betingelser for brug af CO₂-transportnettet og CO₂-lagringslokaliteten.

Efter bestemmelsens stk. 3 kan CO₂-transportnet- og lagringsselskaber nægte potentielle brugere adgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter, såfremt der ikke er den fornødne kapacitet eller tilslutning. Sådanne afslag skal desuden være behørigt begrundet.

Efter bestemmelsens stk. 4 pålægges CO₂-transportnet- og lagringsselskaber, som nægter adgang efter stk. 3, dog at foretage de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er økonomisk forsvarligt eller en potentiel bruger er villig til at betale for sådanne udbygninger. Denne forpligtelse frafalder dog, såfremt det vil have negative konsekvenser for miljø sikkerheden ved CO₂-transport og geologisk lagring.

Bestemmelsens stk. 5 bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om adgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter.

Endeligt fastsætter bestemmelsens stk. 6, at ministeren kan fastsætte regler om bilæggelse af tvister vedrørende adgang til CO₂-transport og CO₂-lagringslokaliteter.

Tredjepartsadgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter er herudover reguleret i kapitel 11 i bekendtgørelse nr. 1425 af 30. november 2016 om geologisk lagring af CO₂ m.v. (herefter CCS-bekendtgørelsen).

3.2.2. Klima-, Energi, og Forsyningsministeriets overvejelser

Der er væsentlige erhvervs- og samfundsøkonomiske interesser forbundet med, at en tredjepart har mulighed for at få adgang til allerede etableret infrastruktur til transport af CO₂, idet etablering af rørledninger forventes at kunne medføre monopollignende tilstande. Sikring af tredjepartsadgang er desuden i tråd med Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark og CCS-klyngernes anbefalinger, hvor vigtigheden af tredjepartsadgang blev understreget.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Den gældende retstilstand for så vidt angår CO₂-rørledningsanlæg i undergrundslovens § 23 t foreslås videreført i nærværende lovforslags § 9. Bestemmelsen vil dog ikke regulere tredjepartsadgang for så vidt angår CO₂-

lagringslokaliteter. Denne regulering vil forblive i undergrundslovens § 23 t. Som følge af videreførelsen af tredjepartsadgangsreguleringen for så vidt angår CO₂-rørledningsanlæg, foreslås ordlyden af undergrundslovens § 23 t ændret, således at henvisning til »CO₂-transportnet« udgår, jf. den foreslåede § 32, nr. 3.

På denne måde vil reguleringen af CO₂-rørledningsanlæg hensigtsmæssigt samles i én lov.

Det skal hertil bemærkes, at undergrundslovens § 23 t er udtryk for implementering af CCS-direktivets artikel 21. Denne artikel omhandler – ligesom § 23 t – tredjepartsadgang til både rørledningsanlæg og lagringslokaliteter. Den foreslåede ordning er derfor reelt udtryk for en re-implementering af den nævnte artikel. For nærmere om dette forhold henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 9 om forholdet til EU-retten.

Herudover foreslås Forsyningstilsynet tillagt en tilsynsrolle for så vidt angår denne tredjepartsadgang, nærmere bestemt rimeligheden af priser og vilkår. Dette blev politisk aftalt ved Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark af 20. september 2023.

På baggrund heraf foreslås tillige lov om Forsyningstilsynet ændret.

Af lovens § 3, stk. 1, fremgår det, at Forsyningstilsynet varetager opgaver og beføjelser i medfør af denne lov og sektorlovgivningen på forsyningsområdet for el, gas, varme og affald. Forsyningstilsynet varetager endvidere opgaver og beføjelser i medfør af EU-regulering. Det foreslås i denne bestemmelse tilføjet, at Forsyningstilsynet herudover varetager opgaver og beføjelser i medfør af lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf.

Det følger yderligere af § 3, stk. 2, at Forsyningstilsynet kan behandle og afgøre sager efter sektorlovgivningen på eget initiativ eller på grundlag af en anmeldelse eller en klage. Her foreslås tillige tilføjet en henvisning til lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf.

Endeligt foreslås en henvisning til nærværende lovforslags § 16, stk. 1, tilføjet til § 11, stk. 1, i lov om Forsyningstilsynet, der omhandler finansieringen af omkostningerne til Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse.

Der henvises i øvrig til den foreslåede ændringsbestemmelse § 35.

Kommenterede [DLH3]: OBS: Ordlyd som foreslået ved L 24, som fremsat den 4/10-23. Førstebehandlet d. 12/10-23. Betænkningss afgivelse forventet 23/11-23.

Som følge af den nye rammesætning af reguleringen af tredjepartsadgang af rørført transport af CO₂ forventes CCS-bekendtgørelsen ændret i overensstemmelse med den foreslåede ændring af undergrundslovens § 23 t. Ændringen vil derfor omhandle en tilretning af ordlyden i bestemmelserne indeholdt i bekendtgørelsens kapitel 11, således at henvisninger til »CO₂-transportnet« udgår. Dette gøres med henblik på en ny bekendtgørelse om tredjepartsadgang til rørledningsanlæg i henhold til lovforslaget. CCS-bekendtgørelsens kapitel 11 vil således fortsat regulere tredjepartsadgang til CO₂-lagringslokaliteter.

3.3. Ekspropriation

3.3.1. Gældende ret

Det følger af undergrundslovens § 36, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren i det nødvendige omfang kan tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter loven. Etablering af rørledningsanlæg til brug ved transport af CO₂ ved CO₂-lagringsvirksomhed er, som beskrevet i afsnit 3.1.1. indeholdt i undergrundslovens § 23 u. CO₂-lagringsvirksomhed er endvidere omfattet af undergrundslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 2. Der kan derfor i nødvendigt omfang tillades ekspropriation af fast ejendom med henblik på etablering af rørledningsanlæg til brug ved transport af CO₂ og CO₂-lagringsvirksomhed, jf. undergrundslovens § 36, stk. 1.

Efter bestemmelsens stk. 2, skal ekspropriation i henhold til stk. 1 finde sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Det følger desuden af stk. 3, at ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger kan klima-, energi- og forsyningsministeren tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selvom det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2. Det skal hertil bemærkes, at stk. 3 tilsigter at gøre det muligt at foretage de nødvendige tekniske undersøgelser i tilfælde, som f.eks. ved seismiske undersøgelser, hvor arealafståelse eller varige rådighedsindskrænkninger ikke er nødvendige, jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, spalte 4498. Eftersom arealafståelse samt varig rådighedsindskrænkning forventes nødvendig, kan stk. 3 ikke anses som gældende for etablering af rørledningsanlæg.

3.3.2. Klima-, Energi, og Forsyningsministeriets overvejelser

Ministeriet ser visse uklarheder i reguleringen om omfanget af § 23 u for så vidt angår rørledningsanlæg, der ikke er direkte forbundet med en lagringslokalitet. Der er således uklarhed om, hvorvidt et rørledningsanlæg, der skal transportere CO₂'en til f.eks. et mellemlager på en havn – med henblik på midlertidig opbevaring inden udskibning til en lagringslokalitet til havs – er omfattet af tilladelseskravet i § 23 u. Den samme uklarhed gør sig gældende for rørledningsanlæg, der heller ikke har indirekte tilknytning til CO₂-lagringsvirksomhed, såsom transport af CO₂ til anvendelse (f.eks. til et PtX-anlæg). I naturlig forlængelse heraf, er der uklarhed om, hvorvidt der er hjemmel til i nødvendigt omfang at tillade ekspropriation af fast ejendom med henblik på etablering af sådanne rørledningsanlæg efter undergrundslovens § 36, da denne kun hjemler ekspropriation med henblik på virksomhed omfattet af undergrundsloven. Såfremt der gives tilladelse til ekspropriation af fast ejendom med henblik på etablering af sådanne rørledningsanlæg efter gældende regler, og en domstol efterfølgende vurderer, at undergrundsloven ikke indeholder den fornødne hjemmel til etablering af sådanne rørledningsanlæg, vil en foretagen ekspropriation være sket uden hjemmel i lov og dermed være ulovlig.

Sikring af ekspropriationshjemmel er desuden i tråd med Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark og CCS-klyngernes anbefalinger.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Undergrundslovens § 36, stk. 1 og 2, foreslås videreført i nærværende lovforslags § 24. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovens § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport af CO₂ med henblik på andre formål end lagring omfattes af ekspropriationshjemlen.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til § 24.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes at have økonomiske konsekvenser for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, som følge af forventet øget myndighedsbehandling i navnlig Energistyrelsen og Forsyningstilsynet. Herudover kan Energiklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet opleve flere klagesager. Endvidere forventes der øget sagsbehandling ved kommunerne samt Miljøstyrelsen. De relevante myndigheders sagsbehandling foreslås finansieret gennem gebyrfinansiering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets omkostninger vil blive forøget af den foreslåede regulatoriske rammesætning af dansk CO₂-infrastruktur, da

der med den foreslåede regulering af visse CO₂-rørledningsanlæg, som ikke tidligere har været klart omfattet af eksisterende regulering, vil ske en udvidelse af Energistyrelsens tilladelses- og godkendelsesvirksomhed. En stor del af de private aktører efterspørger og afventer regulering af transportdelen af CCUS-værdikæden, hvorfor den foreslåede regulering kan medføre en indledningsvis hurtig og stejl stigning i ansøgninger herom samt en lignende stigning i tilhørende sagsbehandling.

Varetagelsen af medfølgende tilsyn af den udvidede CO₂-infrastruktur vil tillige medføre øgede omkostninger, da tilsynskompetencen foreslås tildelt til Energistyrelsen. Omfanget af et sådant tilsyn er i skrivende stund ukendt, da der ikke findes dansk CO₂-infrastruktur i dag. Disse regler foreslås dog i forventning om, at der vil blive etableret dansk CO₂-infrastruktur i en eller anden grad.

Med lovforslaget tillægges Forsyningstilsynet nye opgaver. Forsyningstilsynet vil dermed skulle føre tilsyn med, at priser og vilkår for tredjepartsadgang til rørledningsanlæg omfattet af loven er rimelige. I forlængelse heraf kan Forsyningstilsynet påbyde begrundede ændringer i priser og vilkår, såfremt disse vurderes urimelige. Herudover vil Forsyningstilsynet agere som klagemyndighed for potentielle aktører, der modtager afslag på anmodning om tredjepartsadgang. Herigennem vil Forsyningstilsynet kunne sikre, at der kun gives afslag på grundlag objektive og ikkediskriminerende hensyn.

Der forventes endvidere udstedt en bekendtgørelse, der nærmere vil regulere tredjepartsadgangen og Forsyningstilsynets beføjelser.

Denne udvidelse af Forsyningstilsynets opgaver vil tillige afspejles i øgede udgifter til sagsbehandling. Det kan dog ikke siges med sikkerhed i hvor stort omfang denne beføjelse vil blive aktuel.

Det foreslås, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil foretage en evaluering af gebyrsatser og ressourcebehovet hos Energistyrelsen og Forsyningstilsynet vedrørende deres respektive myndighedsbehandling i slutningen af 2025, når der er mere erfaring med det kommende CO₂-transportmarked.

Energiklagenævnet er i dag generel klageinstans for afgørelser truffet efter undergrundsloven, herunder i forhold til CO₂-rørledninger. Energiklagenævnets rolle som klageinstans foreslås overført til den nye lov om rørført transport af CO₂. Med lovforslagets udvidelse af klart omfattede rørledningsanlæg, f.eks. transport af CO₂ til anvendelse, forventes mængden af

ansøgninger at stige, hvilket kan medføre en øget mængde klager over Energistyrelsens afgørelser af ansøgninger herom. For nuværende vurderes omkostningerne at være små, da der ikke forventes mange klagesager på baggrund af lovforslagets klageadgang. Vurderingen er dog undergivet betydelig usikkerhed, da der endnu ikke er truffet afgørelse efter gældende bestemmelse om etablering og drift af rørledningsanlæg til transport og lagring af CO₂ i undergrundslovens § 23 u.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er i dag generel klageinstans for afgørelser truffet efter miljøvurderingsloven, herunder i forhold til CO₂-rørledninger. Grundet lovforslagets udvidelse af klart omfattede rørledningsanlæg, herunder også i miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, forventes mængden af ansøgninger at stige, hvilket kan medføre en øget mængde klagesager efter miljøvurderingsloven. For nuværende vurderes omkostningerne at være små, da der ikke forventes mange klagesager. Vurderingen er dog undergivet den samme betydelige usikkerhed, som nævnt ovenfor vedrørende Energiklagenævnet.

Da omkostninger til Energiklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke efter vanlig praksis gebyrfinansieres, foreslås det, at de potentielle meromkostninger, der vil følge af nærværende lovforslag vil blive afregnet mellem Energistyrelsen og Nævnenes Hus kvartalvis på medgåede timer. Finansieringen af potentielle meromkostninger til Energiklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet tages op til revision, når markedet er modnet, og der er kommet indikationer på antallet af klagesager.

For så vidt angår kommunale økonomiske konsekvenser, vil den enkelte kommune være miljømyndighed efter miljøvurderingslovens § 17, såfremt der ansøges om etablering af rørledningsanlæg inden for den pågældende kommunes grænser. Grundet lovforslagets udvidelse af klart omfattede rørledningsanlæg, herunder også i miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, forventes mængden af ansøgninger at stige, hvormed kommunernes sagsbehandling i forbindelse med miljøvurderinger af ansøgte projekter forventes at stige.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har efter dialog med Miljøministeriet fået bekræftet, at miljøvurderingslovens § 42 indeholder hjemmel til at fastsætte regler om gebyrer til dækning af omkostninger for kompetente myndigheder, der er omfattet af miljøvurderingsloven, hvilket således omfatter både kommunale og statslige myndigheder. Miljøministeriet vil derfor i relevant omfang udarbejde og opdatere bekendtgørelser inden for ministeriets ressort, således at kommunale og statslige myndigheders omkostninger

til godkendelser og tilsyn i forbindelse med eventuelle miljøvurderinger og miljøgodkendelser af CO₂-transport kan finansieres.

På baggrund af ovenstående, kan lovforslaget derved give merudgifter for kommunerne, men der vil tilsvarende blive skabt mulighed for, at kommunerne kan få disse dækket over gebyrer. Det er derfor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at lovforslaget ikke bør medføre DUT-forhandlinger om bloktilskud.

Lovforslaget har været sendt i høring ved Kommunernes Landsforening i overensstemmelse med Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT-principet) i perioden den 14. november 2023 til den 23. november 2023.

Kommunernes Landsforening gjorde sig i sit høringssvar enig i, at såfremt der tilvejebringes en hjemmel til, at kommunerne fuldt ud kan gebyrfinansiere udgifterne, vil der ikke være behov for en DUT-kompensation.

Såfremt et ansøgt rørledningsanlæg forventes ført gennem mere end én kommunes grænser, vil Miljøstyrelsen i praksis overtage rollen som miljømyndighed fra kommunen. Den samme argumentation om øget sagsbehandling gør sig gældende for Miljøstyrelsen.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget har de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning været overvejet.

Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med princip 1 om enkle og klare regler. Regler og begreber vurderes formuleret på en klar, enkel, entydig og konsistent måde. Det fremgår tillige tydeligt, hvilke aktører de enkelte bestemmelser retter sig mod.

For så vidt angår princip 2 om digital kommunikation indeholder lovforslaget ikke obligatoriske krav til digital kommunikation. Det foreslås dog i lovforslaget, at der kan fastsættes regler om pligtmæssig digital kommunikation og pligtmæssig brug af bestemte digitale systemer samt regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse. Formålet med denne bemyndigelse er at fremtidssikre lovgivningen.

Det er herudover forventningen, at ansøgninger om etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af lovforslaget vil ske digitalt, at meddelelse af tilladelser vil ske digitalt, ligesom det forventes, at indbringelse af klage vil ske digitalt.

I overensstemmelse med princip 3 om automatisk sagsbehandling, er mulighederne for at anvende objektive kriterier afsøgt. En betydelig del af reguleringen forudsætter dog skønsmæssige vurderinger fra myndighedernes side, da inddragelse af konkrete forhold vil være vigtig for hensigtsmæssig etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂.

De øvrige principper for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke relevante.

Lovforslaget forventes herudover ikke at medføre nogle implementeringskonsekvenser for det offentlige.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes at medføre positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet og begrænsede negative økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

De positive konsekvenser relaterer sig til, at der med lovforslaget gives udvidet adgang til etablering af CO₂-infrastruktur, uagtet om CO₂'en ønskes transporteret med henblik på geologisk lagring, mellemlagring eller anvendelse. En stor del af erhvervslivet ser med usikkerhed på den nuværende regulering af CO₂-infrastruktur, hvorfor dette lovforslag forventes at medføre øget investering i CCUS-projekter i Danmark. Dette forventes positivt at påvirke potentielle aktører på CCUS-markedet, f.eks. entreprenører, leverandører af udstyr og rådgivere, der leverer ydelser i forbindelse med opstart af CO₂-infrastruktur. Muligheden for rørført CO₂-transport vil tillige have positive effekter hos fangst- og lageroperatører samt aktører, der ønsker CO₂ til anvendelse (f.eks. PtX-anlæg). Lovforslaget forventes derfor at medføre et løft til alle sektorer, der kan finde en brug af CO₂, om det er til lagring eller anvendelse. Energistyrelsens beregninger (fra styrelsens teknologikatalog for kulstoffangst, -transport og -lagring) viser, at rørført CO₂-transport på land er markant billigere end lastbiltransport ved større mængder grundet skalafordelene ved rørtransport. Til vands kan rør være billigere end skibe over afstande op til 200-300 km. Rørledninger til havs forventes dog at være dyrere end rørledninger på land.

De negative konsekvenser relaterer sig til forventet øget sagsbehandling ved myndighederne, som resultat af en klar regulatorisk rammesætning af dansk CO₂-infrastruktur. Se nærmere herom i afsnit 4 om økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige. Denne øgede sagsbehandling søges dækket gennem gebyrfinansiering, som det ses på mange andre områder, hvilket vil være en negativ økonomisk konsekvens for erhvervslivet. Den udvidede mulighed for gebyrfinansiering, berører alene

virksomheder, der ansøger om etablering af rørledninger, der ikke direkte er forbundet med et geologisk lager, da gebyrfinansiering allerede eksisterer for rørledninger, der er direkte forbundet med et geologisk lager i medfør af bekendtgørelse nr. 1105 af 21. august 2023 om refusion af udgifter ved myndighedernes sagsbehandling i forbindelse med undergrundsaktiviteter m.v. Det er ikke muligt at estimere, hvor mange virksomheder, der vil blive berørt af en udvidet gebyrfinansiering, da der er tale om et nyt marked. Aktørerne kan både være de statslige selskaber, Energinet og Evida, der har hjemmel til etablering af CO₂-infrastruktur, men flere private aktører har tillige udtrykt interesse for denne aktivitet.

Det vurderes, at lovforslaget vil medføre mindre løbende administrative konsekvenser for erhvervslivet, navnlig ved udarbejdelse af ansøgningsmateriale, dokumentationskrav ved tilsyn af anlagte rørledningsanlæg samt indberetningskrav. Med en vis usikkerhed vurderes sådanne administrative konsekvenser ikke at overstige bagatelgrænsen på 4 mio. kr. pr. år for erhvervslivet på samfundsplan.

Der vurderes ikke at være øvrige efterlevelseseomkostninger, herunder omstillings- eller løbende omkostninger, for erhvervslivet. Lovforslaget pålægger ikke erhvervslivet nogle pligter, men åbner blot muligheden for at ansøge om etablering og drift af rørledningsanlæg.

Innovations- og Iværksættertjekket vurderes ikke at være relevant, da lovforslaget ikke påvirker virksomheders eller iværksætteres muligheder for at teste, udvikle og anvende nye teknologier og innovation.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vil tilvejebringe hjemmel til, at klima-, energi og forsyningsministeren i nødvendigt omfang kan tillade iværksættelse af ekspropriation for så vidt angår tilladt etablering af CO₂-infrastruktur. Principielt indeholder lovforslaget derved mulighed for, at borgere kan blive berørt af nye ekspropriationsforhold i forbindelse med nye infrastrukturprojekter, hvilket kan medføre administrative konsekvenser for berørte borgere.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv direkte klimamæssige konsekvenser.

Lovforslaget vurderes dog at kunne bidrage til at opfylde dele af klimaaftalen af 22. juni 2020, herunder den daværende regering og en bred del af Folketingets partiers mål om 70 procent reduktion af drivhusgasser i 2030 sammenlignet med 1990 samt at opnå klimaneutralitet i senest 2050. Denne

vurdering skyldes, at lovforslaget udvider adgangen til at etablere CO₂-infrastruktur i CCUS-værdikæden, hvorved CCUS kan bidrage til danske reduktioner.

Klare regulatoriske rammer for dansk CO₂-infrastruktur vil desuden åbne muligheden for – og gøre Danmark mere attraktiv i forhold til – import af CO₂ med henblik på geologisk lagring eller anvendelse. Herved understøttes Danmarks målsætning om at blive en europæisk CCS-hub. Lovforslaget kan dermed bidrage til en styrket klimaindsats i et europæisk og internationalt perspektiv.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv direkte miljø- og naturmæssige konsekvenser.

Lovforslaget indebærer ikke etablering af ny CO₂-infrastruktur eller ændring af regler om vurdering af miljø- og naturmæssige konsekvenser ved etablering af sådan ny infrastruktur. Lovforslaget rammesætter blot ansøgnings- og tilladelsesforløbet for virksomheder, der ønsker at etablere og drive rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Eventuelle tilladelser til konkrete projekter med hjemmel i lovforslaget vil kunne medføre negative miljø- og naturmæssige konsekvenser, men vil være omfattet af miljøvurderingsloven.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører dele af CCS-direktivet (2009/31/EF), dele af habitatdirektivet (92/43/EØF) og dele af fuglebeskyttelsesdirektivet (2009/147/EF).

Den gældende § 23 e, nr. 4, i undergrundsloven definerer et CO₂-transportnet og er en implementering af CCS-direktivets artikel 3, nr. 22, der indholdsmæssigt er identisk.

Den gældende § 23 t, stk. 1-5, i undergrundsloven regulerer tredjepartsadgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter og er en implementering af CCS-direktivets artikel 21. § 23 t, stk. 6, bemyndiger klima-, energi og forsyningsministeren til at fastsætte regler om tvistbilæggelse vedrørende tredjepartsadgang omfattet af bestemmelsen. Dette er en implementering af CCS-direktivets artikel 22. Disse tvistbilæggelsesregler er i dag udmøntet i §§ 20-23 i CCS-bekendtgørelsen.

Lovforslagets ændringsbestemmelser i § 32, nr. 2 og 3 hhv. ophæver definitionsbestemmelsen om CO₂-transportnet i § 23 e, nr. 4, og nyaffatter § 23

t således, at henvisninger til "CO₂-transportnet" udgår af bestemmelsen. Disse ændringer foretages med henblik på videreførelse i nærværende lov om rørført transport af CO₂. Der er derfor med ændringen af § 23 t ikke påtænkt en ændring af tredjepartsreguleringen for så vidt angår lagringslokaliteter.

Der er på baggrund af ovenstående tale om en ændret implementering af CCS-direktivets artikel 3, nr. 22, og artikel 21-22.

Artikel 3, nr. 22, implementeres nu ved lovforslagets § 2, nr. 3. Denne re-implementering er ikke udtryk for en materiel ændring af gældende ret.

Artikel 21 implementeres nu ved lovforslagets § 9. Denne re-implementering er ikke udtryk for en materiel ændring af gældende ret.

Artikel 22 implementeres nu ved lovforslagets § 10. Som nævnt ovenfor, skal tvister vedrørende tredjepartsadgang efter gældende ret billægges klima-, energi- og forsyningsministeren til afgørelse. Det er nu ved Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark besluttet, at denne tvistløsningsbeføjelse skal tillægges Forsyningstilsynet.

Herudover indsættes i den foreslåede § 21 en bemyndigelse til, at klima-, energi- og forsyningsministeren, med henblik på gennemførelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet, fastsætter regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser eller godkendelser kan meddeles. Dette er en videreførelse af undergrundslovens gældende § 28 a for så vidt angår CO₂-rørledninger og implementerer dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF om beskyttelse af vilde fugle.

Bemyndigelsen i den foreslåede § 21 forventes udmøntet i en ændring af bekendtgørelse nr. 876 af 14. juni 2023 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved videnskabelige undersøgelser, forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore (herefter offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen). Hertil vil lovforslagets ændringsbestemmelse i § 32, nr. 5, medføre, at henvisningen til undergrundslovens § 23 u, stk. 1, slettes.

Den foreslåede § 22 viderefører retstilstanden i undergrundslovens § 28 b, som er en implementering af artikel 6 i habitatdirektivet.

Det vurderes, at lovforslagets øvrige dele ikke indeholder EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 24. november 2023 til den 22. december 2023 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet – Advokatsamfundet, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsen Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, Azuli International, Aalborg Portland A/S, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Biofos A/S, Bolig- og planstyrelsen, Bygningsstyrelsen, C4 – Carbon Capture Cluster Copenhagen, CarbonCuts, Centalkommunernes Transmissionselskab I/S, CEPOS, CO-industri, Concito, COWI, Copenhagen Infrastructure Partners, Crossbridge Infrastructure Fredericia, Dana Petroleum Denmark B.V., Danish Oil Pipe A/S, Danoil Exploration A/S, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Offshore, Danmarks Naturfredningsforening, Energinet, Erhvervsministeriet, Erhvervsstyrelsen, ExxonMobil, Fidelis New Energy, Finansministeriet, Forsyningstilsynet, Forsvarsministeriet, Gas Storage Denmark, Green Power Denmark, Greenpeace, Hess Denmark ApS, Indenrigs- og Boligministeriet, Ineos Danmark, NOAH, Justitsministeriet, Kystdirektoratet, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Noble Drilling A/S, Norreco, Nordsøenheden, Nordsøfonden, Normod CTS, Nævnenes Hus, Procesindustrien, Rambøll, Rådet for Grøn Omstilling, Sikkerhedsstyrelsen, Statsministeriet, Storegga, TotalEnergies SA, Verdens Skove, WellPerform, Wintershall Nordzee B.V., Wintershall DEA International GmbH og Ørsted.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	
Implementeringskonsekven-		

ser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Det vurderes, at lovforslaget vil medføre mindre løbende administrative konsekvenser for erhvervslivet, navnlig ved udarbejdelse af ansøgningsmateriale, dokumentationskrav ved tilsyn af anlagte rørledningsanlæg samt indberetningskrav. Under 4 mio. kr. pr. år for erhvervslivet på samfundsplan.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget vil tilvejebringe hjemmel til, at klima-, energi og forsyningsministeren i nødvendigt omfang kan tillade iværksættelse af ekspropriation for så vidt angår tilladt etablering af CO ₂ -infrastruktur. Principielt indeholder lovforslaget derved mulighed for, at borgere kan blive berørt af nye ekspropriationsforhold i forbindelse med nye infrastrukturprojekter, hvilket kan medføre administrative konsekvenser for berørte borgere.
Klimamæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at kunne bidrage til målet om 70 procent reduktion af drivhusgasser i 2030 sammenlignet med 1990 samt at opnå klimaneutralitet i 2045. Denne vurdering skyldes, at lovforslaget udvider adgangen til at etablere CO ₂ -infrastruktur i CCUS-værdikæden, hvorved	Ingen

	<p>CCUS kan bidrage til danske reduktioner.</p> <p>Lovforslaget vurderes desuden at få positiv betydning for Danmarks mulighed for at blive en europæisk CCS-hub og derved bidrage til en styrket klimaindsats i et europæisk og internationalt perspektiv.</p>	
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	<p>Lovforslaget indebærer ikke etablering af ny CO₂-infrastruktur eller ændring af regler om vurdering af miljø- og naturmæssige konsekvenser ved etablering af sådan ny infrastruktur.</p> <p>Eventuelle tilladelser til konkrete projekter med hjemmel i lovforslaget vil kunne medføre negative miljø- og naturmæssige konsekvenser, men vil være omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).</p>
Forholdet til EU-retten	<p>Lovforslaget gennemfører dele af CCS-direktivet (2009/31/EF), dele af habitatdirektivet (92/43/EØF) og dele af fuglebeskyttelsesdirektivet (2009/147/EF).</p> <p>Der er hermed ikke tale om implementering af ny EU-regulering, men nærmere en ændret implementering af allerede implementeret EU-regulering.</p>	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	<p>Nej</p> <p>X</p>

UDKAST

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Undergrundslovens § 23 u indeholder regler om etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved CO₂-lagringsvirksomhed. Denne bestemmelse sammenholdt med definitionen af transportnet omfattet af undergrundsloven, jf. undergrundslovens § 23 e, stk. 2, nr. 4, medfører, at den nuværende regulering af rørført transport af CO₂ vurderes kun at finde anvendelse på transport med henblik på geologisk lagring af CO₂.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til afsnit 3.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 1, *stk. 1*, at loven vil finde anvendelse på etablering og drift af rørledningsanlæg, der transporterer CO₂.

Bestemmelsen vil indebære, at loven vil finde anvendelse på alle rørledningsanlæg, der transporterer CO₂. Der vil således ikke blive skelnet mellem rørledninger, der vil transportere CO₂ direkte til geologisk lagring omfattet af undergrundslovens bestemmelser herom, rørledninger, der vil transportere CO₂ direkte til anvendelse (f.eks. til produktion af diverse brændstoffer, kemikalier og plastikker mv.) eller rørledninger, der vil transportere CO₂ til mellemlagring inden videredistribution til geologisk lagring eller anvendelse. Dette skal dog ikke tolkes som en udtømmende opregning.

Det følger af den foreslåede § 1, *stk. 2*, at loven også vil gælde i dansk territorialfarvand, dansk eksklusiv økonomisk zone og på dansk kontinentalsokkelområde. Dette er en videreførelse af den gældende retstilstand for rørledningsanlæg efter undergrundsloven, jf. undergrundslovens § 1, stk. 3.

Dette vil medføre, at rørledningsanlæg til transport af CO₂ omfattet af loven også vil kunne etableres og drives i dansk territorial farvand, dansk eksklusiv økonomisk zone og på dansk kontinentalsokkelområde.

Til § 2

Den foreslåede § 2, *nr. 1*, definerer en operatør som den, der i henhold til en tilladelse omfattet af loven udfører aktiviteter på vegne af rettighedshaveren.

Operatørskab er almindeligt udbredt i tilladelser givet efter undergrundsloven, hvor de fleste tilladelser i dag har en operatør.

Den foreslåede § 2, nr. 2, definerer en rettighedshaver som den eller dem, som deltager i en tilladelse omfattet af loven. Tilladelser forventes primært tildelt til juridiske personer, som er registreret i Danmark eller udlandet. Hvis tilladelse tildeles til en gruppe bestående af flere fysiske eller juridiske personer, udgør disse i forening rettighedshaveren til tilladelsen.

Den foreslåede § 2, nr. 3, definerer rørledningsanlæg som al infrastruktur, herunder alle hjælpeanlæg, der funktionelt er forbundet til transportsystemet, til transport af CO₂. Sådanne hjælpeanlæg kan f.eks. være kompressorer, målestationer, pumper, modtagefaciliteter mv.

Den foreslåede § 2, nr. 4, definerer udbedrende foranstaltninger som enhver foranstaltning, der træffes for at udbedre væsentlige uregelmæssigheder eller lukke lækager med henblik på at forhindre eller standse frigivelse af CO₂ fra rørledningsanlæg omfattet af loven.

Den foreslåede § 2, nr. 5, definerer udsivning som enhver utilsigtet frigivelse af CO₂ fra rørledningsanlæg omfattet af loven. I det tilfælde, at der uundgåeligt vil blive frigivet CO₂ fra rørledningsanlægget i forbindelse med f.eks. reparation eller vedligehold, vil dette ikke være omfattet af.

Den foreslåede § 2, nr. 6, definerer væsentlig uregelmæssighed som enhver uregelmæssighed i driften af rørledningsanlæg omfattet af loven, som indebærer risiko for udsivning eller risiko for miljøet eller menneskers sundhed.

Til § 3

Nuværende regulering udspecificerer ikke nærmere rammer for en ansøgning om etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Den foreslåede § 3 fastsætter, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Bestemmelsen vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne udstede en bekendtgørelse, hvori f.eks. minimumskrav til indholdet af en ansøgning om etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven, kan fastsættes. Formålet med sådanne regler vil være at fremme transparente vilkår og rammer for ansøgningsprocessen og derigennem at lette ansøgningsprocessen.

Til § 4

Som kort beskrevet i de specielle bemærkninger til § 1, og nærmere beskrevet i de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1., omhandler gældende regulering af rørført transport af CO₂ formentlig kun transport med henblik på geologisk lagring af CO₂. Tilladelsesordningen i den gældende § 23 u, stk. 1, i undergrundsloven indebærer, at etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved transport og lagring af CO₂ kun må finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse. Denne tilladelsesordning foreslås videreført i nærværende lovforslag.

Det følger således af den foreslåede § 4, *stk. 1*, at etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven kun må finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse.

Det foreslåede stk. 1 vil derfor medføre en videreførelse af den gældende tilladelsesordning i undergrundslovens § 23 u, stk. 1, dog med den udvidelse, der naturligt følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1. Det foreslåede stk. 1 vil derved indebære, at etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven ikke må finde sted uden klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse. Tilsidesættelse af kravet om tilladelse vil være omfattet af gerningsindholdet beskrevet i den foreslåede § 30, stk. 1, nr. 1, og kan medføre bøde- eller fængselsstraf.

Det følger af den gældende § 23 u, stk. 2, i undergrundsloven, at en tilladelse kan meddeles på vilkår, herunder om linjeføring, dimensioner, ejerforhold og betaling for benyttelse.

Efter den foreslåede § 4, *stk. 2*, kan klima-, energi og forsyningsministeren meddele en tilladelse på vilkår, herunder om betaling for benyttelse, dimensionering, ejerforhold, linjeføring, overvågningstiltag, tredjepartsadgang og transportkapacitet. Det foreslåede stk. 2 er, ligesom det foreslåede stk. 1, udtryk for en videreførelse af gældende ret i undergrundsloven, ligeledes med den modifikation, at bestemmelsen indholdsmæssigt favner bredere end rørført transport af CO₂ direkte til geologisk lagring.

Det er herudover med det foreslåede stk. 2 søgt at præcisere, at der tillige kan stilles vilkår om transportkapacitet og tredjepartsadgang. Dette er ikke et nybrud ift. den gældende § 23 u, stk. 2, da disse muligheder fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 26. Sådanne vilkår vil være med til at sikre, at rørledningsanlæg i størst mulig udstrækning anlægges og drives på

en sådan måde, at de giver mulighed for at samordne infrastruktur til transport af CO₂. Nævnte eksempler i bestemmelsen skal desuden ikke opfattes som en udtømmende opregning af vilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte i en tilladelse.

Det foreslåede stk. 2 vil dermed medføre, at ministeren kan fastsætte vilkår om den tilladte virksomhed i forbindelse med meddelelse af en tilladelse. Det skal dog tilstræbes, at der i en tilladelse ikke stilles så høje krav, at det ikke længere vil være attraktivt for ansøger at etablere og drive rørledningsanlægget.

Det følger yderligere af den gældende § 23 u, stk. 3, i undergrundsloven, at bestemmelsens stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse på lokale rørledninger, der indgår i anlæg, som anvendes til lagring af CO₂.

Efter den foreslåede § 4, stk. 3, finder de foreslåede stk. 1 og 2 ikke anvendelse på lokale rørledninger. Det foreslåede stk. 3 er, ligesom de foreslåede stk. 1 og 2, udtryk for en videreførelse af gældende ret i undergrundsloven, tillige med den modifikation, at bestemmelsen indholdsmæssigt favner bredere end rørført transport af CO₂ direkte til geologisk lagring.

Bestemmelsen vil indebære, at etablering og drift af lokale rørledningsanlæg ikke vil kræve tilladelse efter den foreslåede § 4.

Lokale rørledninger er ikke omtalt i de specielle bemærkninger til undergrundslovens § 23 u, stk. 3. Det fremgår dog, at bestemmelsen er parallel til undergrundslovens § 17, som gælder for etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af kulbrinter, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 26. Afgrænsningen af lokale rørledninger må derfor være sammenlignelig for begge bestemmelser.

Af de specielle bemærkninger til undergrundslovens § 17 fremgår det, at lokale rørledninger, der indgår som en integreret del af et indvindingsanlæg, efter stk. 3 er undtaget fra bestemmelserne i § 17, idet disse rørledninger påregnes behandlet i forbindelse med energiministerens godkendelse af indvindingsforanstaltninger mm. i medfør af undergrundslovens § 10. Bestemmelsen i stk. 3 omfatter således ikke rørledninger mellem flere felter, jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, spalte 4490.

I den gældende § 23 u, stk. 3, må lokale rørledninger derfor forstås som rørledninger, der indgår som en integreret del af et anlæg, som anvendes til lagring af CO₂.

Det foreslåede stk. 3 vil indeholde en sammenlignelig afgrænsning. Bestemmelsen vil således medføre, at lokale rørledninger, der indgår som en integreret del af anlæg, der anvendes til f.eks. anvendelses-, mellemlagrings-, eller lagringsvirksomhed, ikke vil være omfattet af tilladelseskravet i den foreslåede § 4. Sådanne rørledninger påregnes således behandlet i forbindelse med godkendelse af sådan virksomhed. Grundet lovens brede anvendelsesområde findes disse godkendelser i flere forskellige særlovgivninger afhængig af hvilket anlæg, hvor lokale rørledninger findes hensigtsmæssige.

Til § 5

Af den gældende regulering af rørledningsanlæg til transport af CO₂ følger et krav om, at rettighedshaver til en tilladelse omfattet af loven skal have fornøden teknisk og finansiel kapacitet og kunne forventes at udøve virksomheden sådan, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne, jf. undergrundslovens § 24 a.

Et tilsvarende krav foreslås videreført i den foreslåede § 5, *stk. 1*. Efter denne bestemmelse kan tilladelse efter den foreslåede § 4 kun meddeles, hvis det skønnes, at ansøgeren har den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund til at kunne etablere og drive rørledningsanlægget. Det forventes derfor ved ansøgning, at ansøgeren dokumenterer sådan sagkundskab og økonomi. Dokumentation af teknisk sagkundskab vil bl.a. indebære, at et selskab skal forelægge oplysninger om selskabets organisation til udførelse af aktiviteter i forbindelse med tilladelsen, dokumentation af ansattes faglige kompetencer, f.eks. ved fremvisning af certificeringer, og dokumentation for erfaringer med lignende aktiviteter. En høj faglig kompetence er en forudsætning for at kunne udføre tilladt virksomhed sikkerhedsmæssigt forsvarligt, således at risikoen for uheld reduceres mest muligt.

Såfremt en ansøger ikke selv råder over den fornødne sagkundskab, skal det ved dokumenterbar aftale sikres, at ekstern sagkyndig bistand indgår i udfyldelse af funktionerne, jf. den foreslåede § 5, *stk. 4*, der beskrives nedenfor.

Dokumentation af økonomisk baggrund kan bl.a. indebære dokumentation for en positiv egenkapital i rimeligt forhold til balancens størrelse, og at en rimelig del af de krævede økonomiske midler foreligger i form af kontanter, anfordringstilskud eller andre aktiver, som er let omsættelige til kontanter med kort varsel. I den økonomiske baggrund bør desuden afsættes en passende margin til dækning af uforudsete hændelser.

Bestemmelsen vil dermed indebære, at der ikke vil kunne meddeles tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg, hvis det vurderes, at ansøgeren ikke besidder den fornødne tekniske sagkundskab eller økonomiske baggrund til at udføre alle aktiviteter, der er omfattet af etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂. Betingelserne om teknisk sagkundskab og økonomisk baggrund vil være kumulative.

Det følger af undergrundslovens § 24 c, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren til enhver tid kan anmode rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af loven om at dokumentere, at denne er i besiddelse af den fornødne tekniske og finansielle kapacitet til at kunne udføre de aktiviteter, der er omfattet af tilladelsen, jf. § 24 a.

Denne retstilstand foreslås videreført med § 5, *stk. 2*. Efter denne bestemmelse kan klima-, energi- og forsyningsministeren til enhver tid anmode rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af loven om at dokumentere, at denne er i besiddelse af den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund til at kunne udføre de aktiviteter, der er omfattet af tilladelsen.

Denne bestemmelse vil medføre, at ministeren til enhver tid kan få indsigt i rettighedshaverens gældende tekniske og økonomiske kunnen i relation til tilladelsen og aktiviteterne indeholdt heri. Dermed kan det sikres, at tilladelsen til stadighed udføres af en teknisk og finansielt kompetent rettighedshaver. Såfremt rettighedshaveren udgøres af flere fysiske eller juridiske personer i forening, skal alle deltagere ved anmodning dokumentere besiddelsen af fornøden teknisk sagkundskab og økonomisk baggrund.

Det følger af undergrundslovens § 24 c, stk. 2, 1. pkt., at kan en eller flere af de deltagere, der i forening udgør en rettighedshaver til en tilladelse, jf. stk. 1, ikke dokumentere at have fornøden teknisk og finansiell kapacitet, kan klima-, energi- og forsyningsministeren give påbud om, at forholdet afhjælpes inden en nærmere fastsat frist. Efter bestemmelsens 2. pkt. kan der endvidere gives påbud om helt eller delvis at indstille virksomheden.

Denne retstilstand foreslås videreført med § 5, *stk. 3*. Det følger således af det foreslåede stk. 3, *1. pkt.*, at såfremt rettighedshaver ikke kan dokumentere at have fornøden teknisk sagkundskab og økonomisk baggrund, kan klima-, energi- og forsyningsministeren give påbud om, at forholdet afhjælpes inden en nærmere fastsat frist. Efter det foreslåede stk. 3, *2. pkt.*, kan der endvidere gives påbud om helt eller delvis at indstille virksomheden.

Det foreslåede stk. 3, 1. pkt., vil indebære, at rettighedshaveren kan påbydes af ministeren at afhjælpe problemet inden en nærmere fastsat frist, hvis rettighedshaveren ikke kan dokumentere at have den fornødne tekniske sagkundskab eller økonomiske baggrund. Det skal hertil bemærkes, at såfremt rettighedshaveren udgøres af flere fysiske eller juridiske personer i forening, og en enkelt eller flere af disse deltagere ikke kan opfylde dokumentationskravet, kan påbuddet begrænses til denne eller disse deltagere.

Det foreslåede stk. 3, 2. pkt., vil regulere tilfælde, hvor rettighedshaveren ikke kan afhjælpe forholdet, som påbudt efter bestemmelsens 1. pkt. Et påbud om hel eller delvis indstilling af virksomheden forventes derfor primært givet, hvis alle andre muligheder er undersøgt og der ikke er udsigt til, at den fornødne tekniske sagkundskab og/eller økonomiske baggrund kan opnås. Såfremt påbuddet ikke efterleves, vil rettighedshaver kunne ifalde strafansvar efter den foreslåede § 30, stk. 1, nr. 3.

De fleste tilladelser efter undergrundsloven har i dag en operatør. Der er endnu ikke modtaget ansøgning om eller meddelt tilladelse til etablering og drift af CO₂-rørledningsanlæg efter den gældende § 23 u i undergrundsloven, men det er forventningen, at også sådanne tilladelser vil være udstyret med en operatør. Det bør derfor i nærværende lovforslag være muligt for rettighedshaver at indgå aftale med en operatør om varetagelsen af virksomheden af tilladt rørledningsanlæg.

Det følger således af den foreslåede § 5, *stk. 4, 1. pkt.*, at hvis der er indgået aftale mellem rettighedshaver og operatør om, at sidstnævnte skal varetage operatørskabet af virksomheden af tilladt rørledningsanlæg, skal det til enhver tid kunne dokumenteres, at der foreligger skriftlige aftaler herom.

Bestemmelsen vil således indebære et dokumentationskrav for rettighedshaver og operatør om, at disse har indgået skriftlige aftaler om, at operatøren skal varetage virksomheden, som omfattet af rettighedshaverens tilladelse. Sådanne aftaler kan således vedrøre etablering af rørledningsanlægget og/eller drift af rørledningsanlægget.

Det følger endvidere af den foreslåede § 5, *stk. 4, 2. pkt.*, at operatøren skal kunne dokumentere den faglige og tekniske oplæring samt uddannelse af sit personale.

Bestemmelsen vil dermed medføre, at operatøren vil blive underlagt samme dokumentationskrav som rettighedshavere efter § 5. Dermed kan

det sikres, at tilladelsen til stadighed udføres af en teknisk og finansielt kompetent operatør.

Til § 6

Det følger af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren udpeger en operatør i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter §§ 3, 5, 17, 23 eller 24 eller regler udstedt i medfør af § 23 x.

Selvom § 24 d ikke henviser til § 23 u om CO₂-rørledningsanlæg, vurderes bestemmelsen at finde anvendelse på tilladelser efter § 23 u i relevant omfang, jf. den tidligere omtalte parallelitet mellem § 17 og § 23 u, som beskrevet i de specielle bemærkninger til § 23 u, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 26.

Retstilstanden, der følger af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 1. pkt., foreslås videreført med en sproglig modifikation.

Det følger således af den foreslåede § 6, *stk. 1, 1. pkt.*, at udpegning af operatør skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Sammenlignet med ordlyden i § 24 d, stk. 1, 1. pkt., kan det fremgå som en forskel, at udpegningen efter denne bestemmelse foretages af ministeren, mens ministeren i medfør af den foreslåede § 6, stk. 1, 1. pkt., godkender en udpegning. Materielt er der dog ingen forskel på de to bestemmelser, da ministerens udpegning af operatør efter undergrundslovens § 24 d i praksis er en godkendelse. Det er i praksis rettighedshaveren, der foreslår en operatør, som godkendes ved ministerens udpegning af denne.

Det foreslåede stk. 1, 1. pkt., vil derfor indebære en videreførelse af den gældende godkendelsesbeføjelse af operatører, som kendes fra undergrundsløven i dag. Operatøren vil blive godkendt samtidig med tilladelsens meddelelse.

Det følger yderligere af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 2. pkt., at alene operatører, der vurderes at besidde den nødvendige tekniske og finansielle kapacitet, kan udpeges som operatører.

Også denne bestemmelse foreslås videreført med sproglige modifikationer. Dette gøres med den foreslåede § 6, stk. 1, 2. *pkt.*, hvorefter alene operatører, der vurderes at besidde den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, kan godkendes som operatør.

Dette krav om teknisk og økonomisk kunnen vil i samspil med godkendelsesbeføjelsen i det foreslåede stk. 1, 1. pkt., medføre, at kun kompetente operatører vil få mulighed for at varetage operatørskabet af tilladelser til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven. Dermed vil det blive sikret, at virksomhed efter loven udført af operatører foretages på en sikkerhedsmæssig forsvarlig og hensigtsmæssig måde.

Det følger endvidere af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 3. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for udpegning.

Denne bestemmelse foreslås tillige videreført i medfør af den foreslåede § 6, stk. 1, 3. *pkt.*, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for godkendelsen.

Dette vil indebære muligheden for at stille visse krav til operatører, der agtes udpeget af rettighedshaver. Sådanne vilkår forventes typisk at ville omhandle operatørens tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund.

Det følger endeligt af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 4. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshore-sikkerhedsloven, inden der udpeges en operatør.

Der lægges i lovforslaget op til, at det er klima-, energi- og forsyningsministeren, der agerer som tilsynsmyndighed for virksomhed efter loven, herunder offshore. Der har derfor ikke været behov for at videreføre bestemmelsen om høring af tilsynsmyndigheden inden udpegning (godkendelse) af operatør, da tilsynsbeføjelsen foreslås tillagt samme myndighed som tillægges godkendelsesbeføjelsen.

Det følger af undergrundslovens § 24 d, stk. 4, 1. pkt., at såfremt tilsynsmyndigheden træffer afgørelse om, at en operatør ikke længere har kapacitet til at opfylde de relevante krav i henhold til direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013 om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter, underretter den klima-, energi- og forsyningsministeren herom. Klima-, energi- og forsyningsministeren underretter rettighedshaveren til den pågældende tilladelse om afgørelsen, jf. stk. 4, 2. pkt.

Det fremgår yderligere af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2014-15 (1. samling), tillæg A, L 116 som fremsat, side 25, at inden tilsynsmyndigheden træffer en sådan afgørelse, vil myndigheden have været i dialog med operatøren om afhjælpning og have givet på-

bud i medfør af offshore-sikkerhedslovens § 32 c, ligesom alle andre muligheder for at opgradere eller forbedre den eksisterende operatør til et niveau, der kan accepteres, vil være udtømte.

Denne bestemmelse vurderes ikke at være relevant for rørledningsanlæg efter den gældende § 23 u i undergrundsloven, da den relaterer sig til olie- og gasaktiviteter. Det vurderes dog, at visse elementer og principper hensigtsmæssigt kan videreføres i de foreslåede stk. 2 og 3.

Efter den foreslåede § 6, *stk. 2*, følger det således, at såfremt klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med tilsyn vurderer, at en operatør ikke længere besidder den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, kan klima-, energi- og forsyningsministeren give påbud om, at forholdet afhjælpes inden en nærmere fastsat tidsfrist.

Dette vil medføre, at tilsynsmyndigheden under sit tilsyn med virksomheden tillige fører tilsyn med operatørens tekniske og økonomiske kunnen i relation til aktiviteterne omfattet af tilladelsen. Retsstillingen for operatøren vil hertil være den samme som den vil være for rettighedshaver, jf. den foreslåede § 5, *stk. 3, 1. pkt.*

Efter den foreslåede § 6, *stk. 3*, følger det, at såfremt forholdet ikke kan afhjælpes inden for fristen, træffer klima-, energi- og forsyningsministeren afgørelse om, at operatøren ikke længere besidder den fornødne kapacitet og underretter rettighedshaveren herom.

Bestemmelsen vil tillige medføre, at operatører og rettighedshavere vil have den samme retstilling i forbindelse med manglende teknisk og økonomisk kunnen, hvor disse mangler ikke afhjælpes, jf. den foreslåede § 5, *stk. 3, 2. pkt.* En sådan afgørelse forudsættes først truffet, hvis alle andre muligheder er undersøgt og der ikke er udsigt til, at den fornødne tekniske sagkundskab og/eller økonomiske baggrund kan opnås.

Det følger af undergrundslovens § 24 d, *stk. 5, 1. pkt.*, at i situationer, hvor der er truffet afgørelse om, at en operatør ikke har kapacitet til at opfylde kravene for specifik drift inden for rammerne af en tilladelse, jf. *stk. 4, 1. pkt.*, overtager rettighedshaveren til den pågældende tilladelse ansvaret for operatørens forpligtelser fra det tidspunkt, hvor underretningen efter *stk. 4, 2. pkt.*, er kommet frem. Rettighedshaveren skal straks foreslå en anden operatør til klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse i henhold til *stk. 2*, jf. *stk. 5, 2. pkt.*

Denne retstilstand foreslås videreført med § 6, *stk. 4*. Det følger således af det foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, at i situationer omfattet af *stk. 3* overtager rettighedshaveren til den pågældende tilladelse ansvaret for operatørens forpligtelser fra det tidspunkt, hvor klima-, energi- og forsyningsministerens underretning er kommet frem.

Dette vil indebære, at rettighedshaveren overtager operatørens forpligtelser, hvis klima-, energi- og forsyningsministeren har truffet afgørelse om, at operatøren ikke længere besidder den fornødne kapacitet til at udøve dennes forpligtelser under tilladelsen, jf. det foreslåede *stk. 3*. Forud for en sådan afgørelse, skal operatøren være blevet påbudt at afhjælpe manglerne, jf. det foreslåede *stk. 2*. Operatørens forpligtelser, som rettighedshaveren efter det foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, forpligtes til at overtage, må følge af den skriftlige aftale om operatørskabet, som parterne har indgået, jf. det foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*

Efter den foreslåede § 6, *stk. 4, 2. pkt.*, skal rettighedshaveren straks foreslå en anden operatør til klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse.

Denne bestemmelse vil medføre, at der straks skal foreslås en ny operatør for tilladelsen. Dette vil således være en videreførelse af de etablerede operatørskabsregler i undergrundslovens § 24 d, *stk. 5*. Herudover vil ethvert forslag til ny operatør skulle godkendes hos klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det følger af undergrundslovens § 24 d, *stk. 2, 1. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren godkender udskiftning af operatøren. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for godkendelse, jf. *stk. 2, 2. pkt.* Klima-, energi- og forsyningsministeren hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven, inden der godkendes en operatør, jf. *stk. 2, 3. pkt.*

Denne retstilstand foreslås i store træk videreført med det foreslåede *stk. 5*, der fastsætter, at ved udskiftning af operatør finder *stk. 1* tilsvarende anvendelse. Som tidligere anført lægges der i lovforslaget op til, at det er klima-, energi- og forsyningsministeren, der agerer som tilsynsmyndighed for virksomhed efter loven, herunder offshore. Der har derfor ikke været behov for at videreføre bestemmelsen om høring af tilsynsmyndigheden inden godkendelse af operatør, da tilsynsbeføjelsen foreslås tillagt samme myndighed som tillægges godkendelsesbeføjelsen.

Bestemmelsen vil medføre, at udskiftning af operatør underlægges samme godkendelseskrav, som enhver anden udpegning af operatør efter det foreslåede stk. 1. Det vil derfor kun være operatører, der vurderes at besidde den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, der kan godkendes som ny operatør. Dette vil medføre, at kun kompetente operatører vil få mulighed for at varetage operatørskabet af tilladelser til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattende af loven.

Herudover vil bestemmelsen indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren tillægges beføjelsen til at fastsætte vilkår for godkendelsen.

Til § 7

Nuværende regulering udspecificerer ikke nærmere rammer for en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Den foreslåede § 7, stk. 1, fastsætter, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Bestemmelsen vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne udstede en bekendtgørelse, hvori f.eks. minimumskrav til indholdet af en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattende af loven, kan fastsættes.

Undergrundslovens regulering af CO₂-rørledningsanlæg indeholder ikke bestemmelser om væsentlige ændringer og tilføjelser til en tilladt plan for etablering og drift af rørledningsanlæg. Det følger dog af de specielle bemærkninger til undergrundslovens § 17 om kulbrinterørledninger, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 42 som fremsat, side 31, at efter fast administrativ praksis omfatter tilladelseskravet i stk. 1 også væsentlige ændringer af rørledningsanlæg. Tilladelser efter § 17 gives efter denne praksis typisk i forbindelse med godkendelser efter § 10. der er derfor sket en harmonisering af den administrative praksis, der følges i forbindelse med tilladelseskravet i § 17, og reglerne om godkendelser efter § 10, hvorefter væsentlige ændringer også kræver en selvstændig godkendelse på linje med godkendelser af etablering af nye anlæg.

Som følge af den tidligere anførte parallelitet mellem undergrundslovens § 17 om kulbrinterørledninger og § 23 u om CO₂-rørledninger, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 141 som fremsat, side 26, forudses denne retstilstand vedrørende væsentlige ændringer fortsat ved ansøgninger herom i henhold til § 23 u.

Denne administrative praksis for væsentlige ændringer og tilføjelser foreslås lovfæstet med den foreslåede § 7, stk. 2. Det følger således af det foreslåede stk. 2, 1. pkt., at væsentlige ændringer og tilføjelser til en tilladt plan for etablering og drift af rørledningsanlæg skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Dette vil indebære, at væsentlige ændringer eller tilføjelser til en tilladelse efter loven underlægges en fornyet godkendelse af klima-, energi- og forsyningsministeren. Sådanne væsentlige ændringer og tilføjelser kan f.eks. være nye eller ændrede udbedrende foranstaltninger. Ligeså vil ændringer i linjeføring og transportkapacitet være at anse for væsentlige ændringer. Midlertidige ændringer som følge af almindelig udskiftning af komponenter eller reovering vil dog ikke være omfattet af denne bestemmelse, jf. det foreslåede stk. 3. Ændringer til overvågningsprogrammet vil desuden ikke være omfattet, men vil være reguleret i den foreslåede § 11, stk. 2, jf. nærmere nedenfor.

Efter det foreslåede stk. 2, 2. pkt., udsteder ministeren om nødvendigt en opdateret tilladelse.

Denne bestemmelse vil give ministeren muligheden for at udstede en opdateret tilladelse, hvis det på baggrund af de væsentlige ændringer og tilføjelser i henhold til det foreslåede stk. 2, 1. pkt., vurderes nødvendigt eller hensigtsmæssigt.

Herudover foreslås det med § 7, stk. 3, 1. pkt., at rettighedshaveren skal meddele planlagte ændringer i driften af virksomheden til klima-, energi- og forsyningsministeren. Formålet hermed er, at rettighedshaveren får mulighed for at udføre planlagte mindre ændringer uden en større godkendelsesproces. Dette vil tillige være i overensstemmelse med rammerne for væsentlige ændringer i medfør af undergrundslovens § 17, stk. 3, jf. de specielle bemærkninger til bestemmelsen, Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 42 som fremsat, side 32. Heraf fremgår det, at midlertidige reduktioner som følge af eksempelvis udskiftning eller reovering af anlæg ikke skal anses som omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede § 7, stk. 3, 1. pkt., vil således medføre muligheden for en smidigere drift af rørledningsanlæg. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil dog skulle orienteres om disse planlagte ændringer. Sådanne planlagte ændringer kan f.eks. være ændringer i den regelmæssige drift i forbindelse med midlertidig reduktion af transportkapaciteten eller midlertidig nedlukning grundet almindeligt vedligehold, reparation eller udskiftning af komponenter. Det forudsættes dog i forlængelse heraf, at sådant

vedligehold, reparation eller udskiftning af komponenter gennemføres hurtigst muligt, således at der ikke forekommer forsinkelser, som er så omfattende, at der vil være tale om ændringer af driften af en sådan væsentlighed, der vil være omfattet af godkendelseskravet i det foreslåede stk. 2.

Til § 8

Nuværende regulering udspecificerer ikke nærmere rammer for den tekniske etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Den foreslåede § 8, *stk. 1*, fastlægger, at rørledningsanlæg skal designes og konstrueres således, at de kan modstå de belastninger, som de kan blive udsat for under installation og drift.

Bestemmelsen vil medføre, at hensynet til sikkerhedsmæssig forsvarlig og hensigtsmæssig etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven, fastlægges i lovteksten. Såvel interne som eksterne belastninger af rørledningsanlægget vil være omfattet af bestemmelsen.

Efter den foreslåede § 8, *stk. 2*, fastsætter klima-, energi- og forsyningsministeren nærmere regler om sikkerhedsmæssige krav og specifikationer til etablering og drift af rørledningsanlæg.

Bestemmelsen vil medføre, at ministeren udarbejder og om nødvendigt løbende opdaterer en bekendtgørelse, der indeholder sikkerhedsmæssige krav og specifikationer af mere teknisk karakter, som vurderes nødvendige i transportsikkerhedens interesse.

Denne bemyndigelse findes ikke i de gældende regler i undergrundsloven. En sådan bemyndigelse vurderes dog som særdeles hensigtsmæssig grundet det i Danmark uprøvede marked for rørført transport af CO₂, der forventes at se ind i en vis udvikling af sikkerhedsmæssige krav og specifikationer.

Til § 9

Som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.3, er lovforslagets § 9 udtryk for en direkte videreførelse af gældende ret for så vidt angår reguleringen af tredjepartsadgangen til rørledningsanlæg til transport af CO₂, specifikt gældende § 23 t i undergrundsloven, der implementerer CCS-direktivets artikel 21. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovens § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes. For nærmere om gældende ret efter undergrundslovens § 23 t, henvises til afsnit 3.2.1 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås derfor med § 9, *stk. 1*, at potentielle brugere har ret til at benytte rørledningsanlæg mod betaling, jf. dog *stk. 3*.

Bestemmelsen vil medføre, at potentielle brugere, der ønsker at transportere opfanget CO₂ i et rørledningsanlæg omfattet af loven, har ret til dette mod betaling. Dette vil dog være under forudsætning af tilstrækkelig kapacitet og tilslutning, som beskrevet i det foreslåede *stk. 3*.

Bestemmelsen vil endvidere indebære en lovteknisk ændring af implementeringen af CCS-direktivets artikel 21, *stk. 1*. Artiklen omhandler potentielle brugeres adgang til transportnet og lagringslokaliteter med henblik på geologisk lagring af CO₂. Den lovtekniske ændring vil bestå i, at dette i gældende ret er reguleret i gældende § 23 t i undergrundsloven, hvilket med nærværende lovforslag foreslås opdelt, således at tredjepartsadgang til lagringslokaliteter fortsat reguleres i § 23 t, mens tredjepartsadgang til rørledningsanlæg vil blive reguleret i nærværende lov. Der henvises i øvrigt til afsnit 9 i de almindelige bemærkninger samt de specielle bemærkninger til den foreslåede § 32, nr. 3.

Efter den foreslåede § 9, *stk. 2, 1. pkt.*, fastsættes priser og betingelser for transport i rørledningsanlæg efter *stk. 1* af rettighedshaver.

Dette vil medføre, at den enkelte rettighedshaver forventes at udarbejde standardpriser og -betingelser for potentielle brugeres anvendelse af rørledningsanlægget.

Efter den foreslåede § 9, *stk. 2, 2. pkt.*, skal rettighedshaver offentliggøre tariffer og betingelser for brug af rørledningsanlægget. Således vil disse være kendt af potentielle brugere.

Dette vil medvirke til et bedre udgangspunkt for eventuelle forhandlinger om tredjepartsadgang mellem rettighedshaver og potentielle brugere.

Efter den foreslåede § 9, *stk. 3, 1. pkt.*, kan rettighedshaver nægte adgang til rørledningsanlæg i henhold til *stk. 1*, hvis rørledningsanlægget ikke rårder over den fornødne kapacitet eller tilslutning.

Bestemmelsen vil indebære, at potentielle brugere ikke vil have en uindskrænket adgang til rørledningsanlæg omfattet af loven.

Efter den foreslåede § 9, *stk. 3, 2. pkt.*, skal afslag være skriftligt og behørigt begrundet.

Dette vil medføre, at såfremt rettighedshaver er berettiget til at nægte adgang i henhold til bestemmelsens 1. pkt., skal sådanne afslag behørigt begrundes. Der er med den foreslåede § 9, stk. 3, i sin helhed tiltænkt en sikring af, at der ikke vil ske diskrimination af potentielle brugere.

Bestemmelsen vil endvidere indebære en lovteknisk ændring af implementeringen af CCS-direktivets artikel 21, stk. 3. Artiklen omhandler adgangsafslag til transportnet og lagringslokaliteter med henblik på geologisk lagring af CO₂. Den lovtekniske ændring vil bestå i, at dette i gældende ret er reguleret i gældende § 23 t i undergrundsloven, hvilket med nærværende lovforslag foreslås opdelt, således at tredjepartsadgang til lagringslokaliteter fortsat reguleres i § 23 t, mens tredjepartsadgang til rørledningsanlæg vil blive reguleret i nærværende lov. Der henvises i øvrigt til afsnit 9 i de almindelige bemærkninger samt de specielle bemærkninger til den foreslåede § 32, nr. 3.

Det følger endvidere af den foreslåede § 9, stk. 4, at rettighedshaver, der nægter adgang i henhold til stk. 3, skal foretage de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er økonomisk forsvarligt eller en potentiel bruger er villig til at betale for dem, forudsat at dette ikke vil have negative konsekvenser for miljø sikkerheden ved transporten.

Bestemmelsen vil indebære, at rettighedshavere skal søge at foretage de nødvendige udbygninger, hvis der må nægtes adgang til rørledningsanlægget grundet manglende kapacitet eller tilslutning. En sådan udbygning skal dog være økonomisk forsvarligt for rettighedshaver. Udbygningen bør således ikke være en forretningsmæssig ulempe for rettighedshaver. Bestemmelsen vil endvidere indebære, at betalingsvillige potentielle brugere vil have muligheden for at sikre en udbygning efter deres behov, hvis rørledningsanlægget ikke besidder den fornødne kapacitet eller tilslutning. Udbygning vil dog under alle omstændigheder kun kunne ske, såfremt dette ikke vil have negative konsekvenser for miljøet.

Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at rettighedshaver og den potentielle bruger forhandler sig frem til at dele udgifterne ved en udbygning, fortsat under forudsætningen af, at en udbygning ikke vil have negative konsekvenser for miljø sikkerheden ved transporten.

Til § 10

I gældende regulering er der ikke adgang for myndighederne til at føre tilsyn med priser og vilkår for tredjepartsadgang til CO₂-rørledningsanlæg.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.3 søges markedet for tredjepartsadgang yderligere reguleret af Forsyningstilsynet, som politisk aftalt ved Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark af 20. september 2023.

Efter den foreslåede § 10, *stk. 1*, fører Forsyningstilsynet tilsyn med rimeligheden af priser og vilkår for adgang til rørledningsanlæg.

Dette vil medføre, at Forsyningstilsynet vil tage stilling til rimeligheden af rettighedshaveres standardpriser og –vilkår for benyttelse af det pågældende rørledningsanlæg. Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at rettighedshavere og potentielle brugere kan forhandle sig til andre priser og vilkår. I sådanne tilfælde vil Forsyningstilsynet tillige føre tilsyn med rimeligheden af disse aftalte priser og vilkår.

Efter den foreslåede § 10, *stk. 2*, kan Forsyningstilsynet påbyde begrundede ændringer i priser og vilkår.

Dette vil indebære, at Forsyningstilsynet, i forlængelse af tilsynet efter det foreslåede stk. 1, kan påbyde ændringer i priser og vilkår, såfremt disse findes urimelige. Sådanne påbud skal dog være behørigt begrundede.

Efter den foreslåede § 10, *stk. 3*, behandler Forsyningstilsynet klager over afslag på anmodninger om adgang til rørledningsanlæg, jf. § 9.

Dette vil medføre, at Forsyningstilsynet endvidere vil fungere som klagemyndighed, såfremt en potentiel bruger af et rørledningsanlæg, har anmodet om adgang til rørledningsanlæg, og modtaget afslag herpå, som reguleret i den foreslåede § 9. Dette forventes at ville fungere som yderligere sikring af, at der kun gives behørigt begrundede afslag og derved forhindre diskrimination mellem potentielle brugere.

Efter den foreslåede § 10, *stk. 4*, fastsætter klima-, energi- og forsyningsministeren nærmere regler om tredjepartsadgang og Forsyningstilsynets beføjelser.

Dette vil indebære, at ministeren skal fastsætte nærmere regler om tredjepartsadgang til rørledningsanlæg og Forsyningstilsynets beføjelser efter loven. Dette vurderes hensigtsmæssigt, eftersom markedet for rørført transport af CO₂ er et helt nyt marked i Danmark. Der er ikke ansøgt om eller etableret nogle former for rørført transport af CO₂ ved fremsættelsen af nærværende lovforslag. I tillæg hertil forventes det, at markedet vil gen-

nemgå en løbende udvikling, der vil nødvendiggøre yderligere og mere detaljeorienteret regulering. Der tilregnes udstedelse af en bekendtgørelse med nærmere bestemmelser herom.

Til § 11

Nuværende regulering udspecificerer ikke nærmere rammer for et overvågningsprogram ved drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂. Det er dog et vilkår, der kan stilles – og vil blive stillet – ved behandling af ansøgning efter gældende regler i undergrundsloven. Den foreslåede § 11 søger derfor at præcisere reguleringen for så vidt angår overvågning af rørført transport af CO₂.

Efter den foreslåede § 11, *stk. 1, 1. pkt.*, skal ansøger udarbejde et program for overvågning af rørledningsanlæg.

Bestemmelsen vil indebære, at ansøger til rørledningsanlæg skal have udarbejdet et overvågningsprogram for driften af et ansøgt rørledningsanlæg. Se hertil minimumskravet herom til ansøgningen, jf. den foreslåede § 3, nr. 3.

Efter det foreslåede *stk. 1, 2. pkt.*, skal overvågningsprogrammet beskrive rettighedshaverens tiltag for at sikre en hensigtsmæssig drift af rørledningsanlægget.

Dette vil medføre, at overvågningsprogrammet vil skulle indeholde rettighedshaverens overvågningstiltag for at sikre en sådan hensigtsmæssig drift. Overvågningsprogrammet skal således bl.a. sikre, at eventuelle udsivninger eller væsentlige uregelmæssigheder opdages øjeblikkeligt. Bestemmelsen er således i tæt samspil med den foreslåede § 12, hvorefter rettighedshaverens forpligtelser i forbindelse med udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder nærmere reguleres, jf. nærmere herom nedenfor.

Efter det foreslåede *stk. 1, 3. pkt.*, skal programmet godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren ved meddelelse af tilladelse.

Bestemmelsen vil indebære, at overvågningsprogrammet skal være af en sådan karakter, at det kan findes acceptabelt for klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse heraf.

Ifølge det foreslåede *stk. 2* skal rettighedshaveren sikre overholdelsen af programmet for overvågning og sikre, at det kontrolleres på en passende måde.

Dette vil medføre, at rettighedshaveren forpligtes til at overholde det godkendte overvågningsprogram samt kontrollere dette på en passende måde. Rettighedshaverens overholdelse samt kontroltiltag vil desuden være underlagt klima-, energi- og forsyningsministerens tilsyn efter de foreslåede §§ 13-14, jf. nærmere herom nedenfor.

Efter den foreslåede § 11, *stk. 3*, skal alle ændringer og tilføjelser til overvågningsprogrammet godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Dette vil medføre, at der ikke vil kunne foretages ændringer eller tilføjelser til det godkendte overvågningsprogram uden ministerens inddragelse og godkendelse. Rettighedshaveren vil derfor forventes at meddele planlagte ændringer og tilføjelser til ministeren med grundig begrundelse for, hvorfor overvågningsprogrammet søges ændret.

Efter den foreslåede § 11, *stk. 4*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om rettighedshaverens rapporteringspligt vedrørende overvågningsprogrammet.

Bestemmelsen vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om frekvens for rapportering og indhold af rettighedshaverens rapportering om overvågningsprogrammets overholdelse og effektivitet. Ministeren vil også kunne fastsætte regler om periodevise re- vurderinger af overvågningsprogrammet.

Formålet med sådanne regler vil være at sikre, at der vil ske en hensigtsmæssig, løbende dialog om rørledningsanlæggets sikkerhedsmæssige drift mellem rettighedshaver og staten.

Til § 12

Nuværende regulering udspecificerer ikke nærmere rammer for håndtering af udsivningstilfælde eller væsentlige uregelmæssigheder ved drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂. Det er dog vilkår, der kan stilles – og vil blive stillet – ved behandling af ansøgning efter gældende regler i undergrundsloven. Den foreslåede § 12 søger derfor at præcisere reguleringen for så vidt angår håndtering af væsentlige uregelmæssigheder eller udsivning fra rørledningsanlæg.

Den foreslåede § 12, *stk. 1*, fastlægger, at i tilfælde af udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning fra rørledningsanlægget, skal rettighedshaveren straks underrette klima-, energi- og forsyningsministeren.

Bestemmelsen vil således indebære en underretningspligt for rettighedshaveren over for klima-, energi- og forsyningsministeren, såfremt der forekommer udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning fra rørledningsanlægget. Såfremt rettighedshaveren har indgået aftale med en operatør om dennes varetagelse af rørledningsanlæggets drift, er operatøren rettelig underretningspligtig. Udsivning og væsentlige uregelmæssigheder er defineret i lovforslagets § 2, nr. 5 og 6. Underretningen vil skulle ske straks.

Udsivning vil desuden være omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF om handel med kvoter for drivhusgasemissioner (kvotedirektivet). Direktivet fastsætter, at der skal returneres emissionskvoter svarende til udsivningsmængden. Rettighedshaveren skal således meddele tilfælde af udsivning fra og væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning fra rørledningsanlægget både i henhold til det foreslåede stk. 1 og i henhold til den lovgivning, der implementerer kvotedirektivet.

Efter den foreslåede § 12, *stk. 2, 1. pkt.*, skal rettighedshaveren træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger for rørledningsanlægget, herunder foranstaltninger vedrørende beskyttelse af menneskers sundhed.

Bestemmelsen vil medføre en lovfastsat forpligtelse for rettighedshaver til at træffe udbedrende foranstaltninger, der findes nødvendige for at udbedre væsentlige uregelmæssigheder eller lukke lækager med henblik på at forhindre eller standse frigivelse af CO₂. Se hertil definitionen af udbedrende foranstaltninger i den foreslåede § 2, nr. 4.

De udbedrende foranstaltninger træffes som minimum på grundlag af tilladelsens plan for udbedrende foranstaltninger, jf. det foreslåede stk. 2, 2. *pkt.*

Dette vil indebære, at den allerede godkendte plan for udbedrende foranstaltninger, jf. den foreslåede § 11, vil ligge som grundlag for rettighedshaverens indsats for at forhindre eller standse frigivelse af CO₂ i tilfælde af væsentlige uregelmæssigheder eller udsivning. Udbedrende foranstaltninger, der går videre end foranstaltninger i den godkendte plan skal dog træffes, såfremt dette findes nødvendigt for at forhindre eller standse frigivelse af CO₂ fra rørledningsanlægget. Se i forlængelse heraf ministerens mulighed for at anmode rettighedshaveren om at træffe sådanne yderligere foranstaltninger, jf. det foreslåede stk. 3, jf. straks nedenfor.

Efter den foreslåede § 12, *stk. 3*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren til enhver tid anmode rettighedshaveren om at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger og foranstaltninger vedrørende beskyttelse af menneskers sundhed, herunder yderligere foranstaltninger end dem, der er fastlagt i den godkendte plan for udbedrende foranstaltninger.

Bestemmelsen vil medføre, at ministeren til enhver tid vil kunne anmode rettighedshaveren om at træffe nødvendige udbedrende foranstaltninger og foranstaltninger vedrørende beskyttelse af menneskers sundhed. Bestemmelsen vil tillige indebære, at en sådan anmodning vedrører andre foranstaltninger end dem, der fremgår af den godkendte plan om udbedrende foranstaltninger. Ministeren vil kun kunne fremsende en sådan anmodning, hvis det findes nødvendigt. En sådan anmodning vil tillige kunne indeholde varsling om, at hvis de anmodede foranstaltninger ikke træffes inden for rimelig tid, kan klima-, energi- og forsyningsministeren træffe disse på rettighedshaverens regning, jf. det foreslåede *stk. 4* straks nedenfor. Anmodningen vil derfor forvaltningsretligt have karakter af et påbud.

Det følger af den foreslåede § 12, *stk. 4*, at såfremt rettighedshaveren ikke træffer de nødvendige udbedrende foranstaltninger inden rimelig tid, kan klima-, energi- og forsyningsministeren selv træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger og pålægge rettighedshaveren at betale omkostningerne forbundet hermed.

Bestemmelsen vil indebære, at ministeren kan træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger for rettighedshavers regning, hvis rettighedshaveren mod forventning ikke træffer disse inden rimelig tid. Det forudsættes dog, at rettighedshavere opfylder forpligtelsen til at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger, jf. den foreslåede § 12, *stk. 2*. Forud for klima-, energi- og forsyningsministerens iværksættelse af nødvendige udbedrende foranstaltninger, skal anmodning herom fremsættes i medfør af det foreslåede *stk. 3*.

Det følger af den foreslåede § 12, *stk. 5, 1. pkt.*, at såfremt en hændelse omfattet af *stk. 1* forekommer, skal rettighedshaver påbegynde en undersøgelse af, hvilke omstændigheder der forårsagede hændelsen.

Bestemmelsen vil således indebære en forpligtelse af rettighedshaveren til at undersøge, hvilke omstændigheder der forårsagede udsivningen eller de væsentlige uregelmæssigheder.

Efter det foreslåede stk. 5, 2. pkt., skal rettighedshaveren, på grundlag af undersøgelsen, udarbejde en rapport herom og indsende denne til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Bestemmelsen vil indebære, at rettighedshaveren, som naturlig forlængelse af selve undersøgelsen af hændelsen, skal udarbejde en rapport og derved dokumentere, hvilke omstændigheder der forårsagede udsivningen eller de væsentlige uregelmæssigheder. Rapporten vil hertil skulle indsendes til klima-, energi- og forsyningsministeren. Således vil der skabes vidensopbygning hos rettighedshaver og myndigheder. Rapporten vil skulle indeholde en beskrivelse af hændelsen, en beskrivelse af iværksatte udbedrende foranstaltninger og en tidslinje over, hvor hurtigt disse blev iværksat efter hændelsen samt en vurdering af foranstaltingernes effektivitet. Hvis rettighedshaveren ikke kan finde en årsag til hændelsen, skal dette fremgå af rapporten.

Det følger af det foreslåede stk. 5, 3. pkt., at på baggrund af denne rapport kan klima-, energi- og forsyningsministeren om nødvendigt opdatere tilladelsen, herunder tilknyttede overvågningsprogram og plan for udbedrende foranstaltninger.

Dette vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren, efter gennemgang af undersøgelsesforløbet og den resulterende rapport, kan opdatere tilladelsen, herunder ved påbudte ændringer til overvågningsprogrammet og planen for udbedrende foranstaltninger. En sådan mulighed vil der ved kunne medvirke til at sikre, at tilsvarende udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder ikke vil forekomme i fremtiden.

Til § 13

Den gældende tilsynsregulering af rørledninger til transport af CO₂ findes i undergrundslovens § 25. Denne retstilstand foreslås i store træk videreført i lov om rørført transport af CO₂. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Det følger således af undergrundslovens § 25, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren fører tilsyn med, at loven og regler og vilkår udfærdiget i medfør af loven overholdes.

Efter den foreslåede § 13, *stk. 1*, fører klima-, energi- og forsyningsministeren tilsyn med, at denne lov samt regler og vilkår udfærdiget i medfør af loven overholdes.

Bestemmelsen vil dermed medføre en direkte videreførelse af klima-, energi- og forsyningsministerens tilsynsbeføjelse vedrørende CO₂-rørledninger. Tilsynet vil bl.a. indebære inspektionsbesøg i anlæg på jordoverfladen, der funktionelt er forbundet med rørledningsanlægget, vurdering af rettighedshaverens overholdelse af overvågningsprogrammet, vurdering af forhold relevante for rettighedshaverens iværksættelse af udbedrende foranstaltninger og kontrol af alle relevante optegnelser, som rettighedshaveren måtte have ført.

Det følger af undergrundslovens § 25, stk. 1, 2. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren kan meddele påbud om overholdelse af loven og forskrifter udstedt i medfør heraf.

Efter den foreslåede § 13, *stk. 2*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren meddele påbud om overholdelse af loven og forskrifter udstedt i medfør heraf, såfremt ministeren finder grundlag herfor.

Dette vil dermed tillige medføre en direkte videreførelse af klima-, energi- og forsyningsministerens beføjelse til at meddele påbud om overholdelse af regler om CO₂-rørledninger.

Det følger af undergrundslovens § 25, stk. 1, 3. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren overvåger virksomhed omfattet af loven med henblik på at identificere potentialer for tredjepartsadgang.

Dette pkt. videreføres ikke i nærværende bestemmelse, da reguleringen for så vidt angår tredjepartsadgang overgår til Forsyningstilsynet, jf. Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark.

Efter undergrundslovens § 25, stk. 2, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte nærmere bestemmelser om udøvelsen af tilsynet.

Det følger af den foreslåede § 13, *stk. 3*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelsen af tilsynet.

Bestemmelsen vil således medføre en direkte videreførelse af ministerens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om tilsynets udøvelse. Dette vil f.eks. kunne omhandle regler om rutinemæssige og ikke-rutinemæssige inspektionsbesøg.

Det følger af undergrundslovens § 25, stk. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling i medfør af loven og kan fastsætte nærmere regler herom.

Dette stk. videreføres ikke i nærværende bestemmelse. Retstilstanden og ministerens bemyndigelse fastsat i undergrundslovens § 25, stk. 3, videreføres dog i den foreslåede § 16, stk. 2, jf. nærmere herom nedenfor.

Til § 14

Klima-, energi- og forsyningsministerens mulighed for at indhente oplysninger, der findes nødvendige i forbindelse med dennes behandling af sager og udøvelse af tilsyn relateret til CO₂-rørledninger, er i dag fastsat i undergrundslovens § 26. Denne retstilstand foreslås i store træk videreført med nærværende bestemmelse. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Efter undergrundslovens § 26, stk. 1, 1. pkt., kan klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med behandling af sager, udøvelse af tilsyn eller overvågning af virksomhed omfattet af loven indhente oplysninger, som er nødvendige for varetagelsen af disse opgaver, hos rettighedshavere. Ministeren kan endvidere pålægge en rettighedshaver at indsende prøver, rådata, bearbejdningsresultater, fortolkninger og vurderinger og tekniske og økonomiske oplysninger i forbindelse hermed og fastsætte frister for indsendelse af sådanne oplysninger, jf. bestemmelsens 2. pkt. Såfremt rettighedshaveren har indgået aftale med en operatør om dennes varetagelse af rørledningsanlæggets drift, kan ministeren hertil i nødvendigt omfang indhente oplysninger hos operatøren.

Efter den foreslåede § 14, *stk. 1*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med behandling af sager og udøvelse af tilsyn omfattet af denne lov indhente oplysninger, som er nødvendige for varetagelsen af disse opgaver, hos rettighedshavere.

Bestemmelsen vil således indebære, at ministeren i forbindelse med behandling af sager og udøvelse af tilsyn omfattet af loven kan kræve oplysninger udleveret, der findes nødvendige for ministerens sagsbehandling og tilsynsopgaver. Ministeren kan herigennem kræve udlevering af alle relevante oplysninger til brug for behandling af sager, herunder godkendelser

og tilladelser omfattet af loven samt eventuelle vilkår til brug for ministerens tilsynsopgaver. Relevante oplysninger vil tillige kunne omfatte oplysninger om miljø- og naturbeskyttelsesforhold, hvilket er en videreførelse af undergrundslovens § 26, stk. 2, 1. pkt., jf. nærmere nedenfor.

Det foreslåede stk. 1 viderefører dermed ikke undergrundslovens § 26, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 1400 af 5. december 2017 således, at »overvågning af virksomhed« og 2. pkt. blev tilføjet til ordlyden. Det følger af de specielle bemærkninger til nyaffattelsen, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 42 som fremsat, side 34, at den foreslåede nyaffattelse indebærer, at bestemmelsen indeholder en hjemmel til at ministeren ikke kun kan kræve oplysninger udleveret, der er fornødne for tilsyn med eksisterende aktiviteter, men også oplysninger, som er relevante for fremtidige eller potentielle aktiviteter, herunder potentialer for tredjepartsadgang til eksisterende anlæg. Eksempelvis er oplysninger til brug for en eventuel beslutning om at give påbud om tredjepartsadgang eller samordning af indvinding efter undergrundslovens § 16 nu omfattet af bestemmelsen.

Sigtet med nyaffattelsen af undergrundslovens § 26, stk. 1, var dermed en mere proaktiv og formidlende rolle for staten i forbindelse med tredjepartsadgang til kulbrinterørledninger. Det er imidlertid blevet besluttet ved Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark, at rørtransportinfrastruktur for CCS skal ske på markedsbaserede vilkår, hvorfor § 26, stk. 1, for så vidt angår »overvågning af virksomhed« og 2. pkt. ikke videreføres.

Det følger af undergrundslovens § 26, stk. 2, 1. pkt., at rettighedshavere skal meddele alle oplysninger om miljø- og naturbeskyttelsesforhold, som er fornødne for klima-, energi- og forsyningsministerens tilsyn med deres virksomhed efter loven. Ministeren kan i forbindelse med tilsynet pålægge en rettighedshaver at meddele oplysninger om eller foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold vedrørende naturbeskyttelse.

Efter den foreslåede § 14, stk. 2, kan klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med tilsynet pålægge en rettighedshaver at foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold vedrørende naturbeskyttelse.

Bestemmelsen vil således indebære en videreførelse af undergrundslovens § 26, stk. 2, 2. pkt., for så vidt angår beføjelsen til i forbindelse med tilsynet at pålægge en rettighedshaver at foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold vedrørende naturbeskyttelse. Beføjelsen til at pålægge en rettighedshaver at meddele oplysninger om nærmere bestemte forhold vedrørende naturbeskyttelse vurderes at være indeholdt i det foreslåede stk. 1,

jf. ovenfor, og det foreslåede stk. 3, jf. nærmere nedenfor. Indholdet af undergrundslovens § 26, stk. 2, 1. pkt., vil tillige være omfattet af det foreslåede stk. 1, hvorefter også oplysninger om miljø- og naturbeskyttelse vil være omfattet af ministerens krav på oplysninger.

Af disse grunde vil det foreslåede stk. 2 kun berøre adgangen til at pålægge rettighedshavere at foretage undersøgelser af nærmere forhold vedrørende naturbeskyttelse.

Administrationen af klima-, energi- og forsyningsministerens indhentning af oplysninger relateret til CO₂-rørledninger er, som tidligere nævnt, reguleret i undergrundslovens § 26. Det fremgår hertil af de specielle bemærkninger til undergrundslovens § 26, jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, spalte 4494, at der i henhold til reglen kan meddeles påbud om, hvilke oplysninger der skal meddeles, hvornår de skal meddeles, og til hvem de skal meddeles. Undladelse af at meddele oplysninger vil herudover kunne medføre tilbagekaldelse af tilladelsen efter undergrundslovens § 30 eller straf i medfør af § 38.

Det følger af den foreslåede § 14, *stk. 3*, at ved manglende udlevering af alle nødvendige oplysninger, kan klima-, energi- og forsyningsministeren pålægge rettighedshaver at indsende manglende oplysninger og fastsætte tidsfrist for sådan indsendelse.

Det foreslåede stk. 3 vil derved medføre en kodificering af gældende retstilstand. Undladelse af at meddele oplysninger efter påbud herom vil således kunne medføre tilbagekaldelse af tilladelsen efter foreslåede § 27, stk. 1, nr. 1, eller straf i medfør af den foreslåede § 30. Afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med tilsynet kan desuden medføre tilbagekaldelse i medfør af foreslåede § 27, stk. 1, nr. 2.

Undergrundslovens § 26, stk. 3, er en implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF om betingelser for tildeling og udnyttelse af tilladelser til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter. Denne bestemmelse vurderes derfor ikke relevant at videreføre i nærværende lovforslag om rørført transport af CO₂.

Det følger af undergrundslovens § 26, stk. 4, at oplysninger, som klima-, energi- og forsyningsministeren modtager i forbindelse med tilsyn og behandling af sager eller ved overvågning af virksomhed omfattet af loven, er undergivet tavshedspligt efter § 152, § 152 a, 1. pkt., og § 152 c i straffeloven.

Det følger af straffelovens § 152, stk. 1, at den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil en pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det følger videre af bestemmelsens stk. 2, at begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor. Det fremgår endeligt af bestemmelsens stk. 3, at en oplysninger er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Efter straffelovens § 152 a, 1. pkt., gælder det, at bestemmelsen i § 152 finder tilsvarende anvendelse på den, som i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed.

Straffelovens § 152 c fastlægger, at bestemmelserne i §§ 152-152 b også gælder for de pågældende personers medhjælpere.

Det følger af den foreslåede § 14, *stk. 4*, at oplysninger, som klima-, energi- og forsyningsministeren modtager i forbindelse med behandling af sager eller ved tilsyn omfattet af denne lov, er undergivet tavshedspligt efter § 152, § 152 a, 1. pkt., og § 152 c i straffeloven.

Dette vil således indebære en videreførelse af gældende ret, undtagen vedrørende ministerens overvågning af virksomhed, jf. ovenfor under det foreslåede stk. 1. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også oplysninger om rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes af tavshedspligten.

Det følger af undergrundslovens § 26, stk. 5, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indhentning og indsendelse af oplysninger.

Denne bemyndigelse foreslås direkte videreført med sproglige modifikationer i § 14, *stk. 5*. Det følger således af det foreslåede stk. 5, at klima-,

energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indhentning af nødvendige oplysninger til brug for behandling af sager og udøvelse af tilsyn omfattet af loven.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til at fastsætte generelle og ensartede oplysningsforpligtelser for rettighedshavere af tilladelser efter loven.

Bestemmelsen vil ikke begrænse ministerens beføjelse til at indhente oplysninger efter den foreslåede § 14, uanset om der tillige vil være fastsat regler om den pågældende kategori af oplysninger efter det foreslåede stk. 5. Hvor bestemmelsen anvendes til at kunne fastsætte generelle minimumskrav, forventes det, at yderligere eller strengere oplysningskrav, fastsat individuelt i de enkelte tilladelser, ikke erstattes af de generelle minimumskrav.

Til § 15

Eventuelle indbyrdes fortrinsretter til forskellige tilladelser, såfremt man som rettighedshaver er i besiddelse af anden tilknyttet tilladelse findes ikke nærmere reguleret i gældende ret.

Efter den foreslåede § 15, *stk. 1*, giver tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af denne lov ikke fortrinsret til tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ efter anden lovgivning.

Bestemmelsen vil indebære, at meddelelse af tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af denne lov ikke vil give fortrinsret til tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ inden for et givent område efter anden lovgivning.

Det skal hermed ikke afvises, at en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter loven vil kunne give fordele i en konkret konkurrencemæssig forstand, men der vil ikke hermed medfølge en decideret fortrinsret.

Efter den foreslåede § 15, *stk. 2*, giver tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ efter anden lovgivning ikke fortrinsret til tilladelse efter denne lov.

Bestemmelsen vil indebære, at meddelelse af tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ inden for et givent område efter anden lovgivning ikke vil give fortrinsret til tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af denne lov.

Det skal hermed ikke afvises, at en tilladelse til lagring eller anvendelse af CO₂ inden for et givent område efter anden lovgivning vil kunne give fordele i en konkret konkurrencemæssig forstand, men der vil ikke hermed medfølge en decideret fortrinsret.

Det understreges endvidere med den foreslåede § 15, *stk. 3*, at tilladelse efter denne lov ikke fritager rettighedshaver fra at indhente nødvendige tilladelser efter anden lovgivning.

Bestemmelsen vil medføre, at en rettighedshaver til en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven ikke kan benytte sig af en sådan tilladelse, hvis denne ikke også har sikret sig andre tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, der er nødvendige for etablering og drift af rørledningsanlæg.

Til § 16

Omkostninger forbundet med Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter sektorlovgivningen betales af de selskaber, som Forsyningstilsynet fører tilsyn med, jf. bl.a. § 44 i lov om gasforsyning, § 78 i lov om elforsyning og § 23 c i lov om varmforsyning.

Denne finansieringsordning foreslås videreført i medfør af § 16, *stk. 1*, hvorefter omkostninger forbundet med Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter denne lov eller regler udstedt i medfør af loven, betales af de selskaber, som Forsyningstilsynet fører tilsyn med efter denne lov eller regler udstedt i medfør af loven.

Dette vil medføre, at Forsyningstilsynets finansiering af opgavevaretagelse efter nærværende lovforslag eller regler udstedt i medfør heraf, vil være i overensstemmelse med den nuværende finansieringsordning for Forsyningstilsynets øvrige opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Det følger af undergrundslovens § 25, *stk. 3*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling i medfør af loven og kan fastsætte nærmere regler herom. Dette omfatter både direkte udgifter som f.eks. rejseudgifter og konsulentbistand, men også betaling for sagsbehandling og tilsyn. Nærmere regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 1105 af 21. august 2023 om refusion af udgifter ved myndighedernes sagsbehandling i forbindelse med undergrundsaktiviteter m.v. (herefter refusionsbekendtgørelsen).

Denne bemyndigelsesbestemmelse foreslås videreført med § 16, *stk. 2*, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan pålægge rettighedshaveren at betale udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling, herunder tilsyn, i medfør af loven og kan fastsætte nærmere regler herom.

Bestemmelsen vil dermed indebære en videreførelse af gældende refusionsadgang. Der er hermed ikke påtænkt en indholdsmæssig ændring af denne refusionsadgang for så vidt angår rørledningsanlæg. Det er dog påtænkt, at kredsen af refusionspligtige subjekter udvides i overensstemmelse med lovens foreslåede udvidede anvendelsesområde, således at også udgifter ved myndighedernes sagsbehandling, herunder tilsyn, af rørledningsanlæg til transport med henblik på andet end lagring omfattes af refusionsadgangen. Det tilsigtes i forlængelse heraf at foretage en ændring i indledningen af refusionsbekendtgørelsen, således at nærværende lov tilige omfattes af refusionsbekendtgørelsens anvendelsesområde.

Tilføjslen af », herunder tilsyn, « er heller ikke udtryk for en ændring af retstilstanden, da dette allerede er omfattet af gældende refusionsbekendtgørelse.

Til § 17

Efter den foreslåede § 17 kan klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndige Energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt klima-, energi- og forsyningsministeren, hvilket er sædvanlig praksis, jf. eksempelvis undergrundslovens § 37.

Grænserne for Energistyrelsens beføjelser i henhold til loven vil fremgå af bekendtgørelsen om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

Til § 18

Der findes ikke i den nuværende regulering om CO₂-rørledningsanlæg regler om obligatorisk digital kommunikation.

Efter den foreslåede § 18, *stk. 1, 1. pkt.*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at kommunikation skal ske digitalt.

Bestemmelsen vil medføre, at der ved bekendtgørelse kan fastsættes regler om, at borgere og virksomheder har pligt til at kommunikere digitalt med den relevante myndighed efter loven, og at svaret fra myndigheden sendes digitalt. De relevante myndigheder efter loven vil være Energistyrelsen og Forsyningstilsynet.

Efter den foreslåede § 18, stk. 1, 2. *pkt.*, kan ministeren herunder udstede regler om anvendelse af et bestemt digitalt system.

Bestemmelsen vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan anvende bestemmelsen til at fastsætte regler om f.eks. pligtmæssig brug af et digitalt system ved ansøgninger i medfør af loven, og at svar fra myndigheden sendes digitalt. Med digitalt system menes, at der kan laves regler om brug af bestemte digitale systemer, herunder selvbetjeningsløsninger, særlige digitale formater, digital signatur eller lignende.

Efter den foreslåede § 18, stk. 1, 3. *pkt.*, skal der ved fastsættelse af regler efter 1. pkt. fastsættes regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse for visse personer og virksomheder.

Bestemmelsen vil forpligte klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse, hvis der fastsættes regler om obligatorisk anvendelse af digital kommunikation.

Fritagelse kan ske, hvis der foreligger særlige forhold. Særlige forhold kan f.eks. foreligge, hvor der er tale om borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens. Ligeledes kan borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, hjemløse, borgere med sprogsvækkigheder m.v., hvor hjælp og vejledning fra myndigheden eller nævnet ikke konkret vurderes at være en egnet løsning, fritages. Der kan således foreligge særlige forhold for nogle borgere fra de nævnte grupper, der gør, at borgeren ikke kan anvende digital kommunikation. Tilsvarende vil der også være nogle borgere fra de nævnte grupper, der kan anvende digital kommunikation, og som derfor er forpligtet til at anvende denne.

Udover særlige forhold hos borgeren, kan også helt ekstraordinære situationer, såsom IT-problemer (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) eller anden lignende force majeure begivenhed, kunne føre til fritagelse. Opstår problemerne tæt på en frist for indgivelse af meddelelse, og kan problemerne føre til, at fristen med rimelighed ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden for fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for en rimelig tid, efter forhindringen er ophørt.

Herudover følger det af det EU-retlige effektivitetsprincip, at medlemsstaterne i deres nationale lovgivning ikke må fastsætte regler, der i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder,

der følger af EU-retten. I de tilfælde, hvor der f.eks. stilles krav om anvendelse af en dansk digital signatur, og det konkret vurderes at være i strid med EU-retten, vil udenlandske virksomheder og borgere blive undtaget fra at kommunikere digitalt med de danske myndigheder.

Efter den foreslåede § 18, *stk. 2, 1. pkt.*, kan erhvervsministeren fastsætte regler om, at kommunikation med Energiklagenævnet skal ske digitalt.

Bestemmelsen vil medføre, at der ved bekendtgørelse kan fastsættes regler om, at borgere og virksomheder har pligt til at kommunikere digitalt med Energiklagenævnet, og at svaret fra Energiklagenævnet sendes digitalt.

Bemyndigelsen til fastsættelse af regler vedrørende Energiklagenævnet tillægges erhvervsministeren, da ressortansvaret for Energiklagenævnet er tillagt erhvervsministeren, jf. kongelig resolution af 8. juni 2016.

Efter den foreslåede § 18, *stk. 2, 2. pkt.*, kan ministeren herunder udstede regler om anvendelse af et bestemt digitalt system.

Bestemmelsen vil indebære, at erhvervsministeren kan anvende bestemmelsen til at fastsætte regler om f.eks. pligtmæssig brug af et digitalt system, herunder f.eks. Klageportalen, ved indgivelse af klage i medfør af loven, og at svar fra Energiklagenævnet sendes digitalt. Med digitalt system menes, at der kan laves regler om brug af bestemte digitale systemer, herunder selvbetjeningsløsninger, særlige digitale formater, digital signatur eller lignende.

For nærmere om klagemulighed i medfør af loven, henvises der til den foreslåede § 28 med tilhørende bemærkninger.

Efter den foreslåede § 18, *stk. 2, 3. pkt.*, skal der ved fastsættelse af regler efter 1. pkt. fastsættes regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse for visse personer og virksomheder.

Bestemmelsen vil forpligte klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om fritagelse for obligatorisk anvendelse, hvis der fastsættes regler om obligatorisk anvendelse af digital kommunikation.

For nærmere om fritagelse for obligatorisk anvendelse, henvises der til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 18, *stk. 1, 3. pkt.*

Efter den foreslåede § 18, *stk. 3*, anses en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Bestemmelsen vil medføre, at det vil være uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dermed vil kommunikation i den digitale løsning blive offentligt reguleret og vil ske med samme retsvirkninger, som ved fremsendelse af postomdelte breve, der anses for at være kommet frem, når de er lagt i adressatens fysiske postkasse.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for adressaten på det tidspunkt, hvor adressaten kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i modtagelsessystemet eller i et datasystem.

Til § 19

Efter den foreslåede § 19 kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om etablering og drift af rørledningsanlæg på tværs af danske regioner og landegrænser.

Som beskrevet i Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark af 20. september 2023 planlægger Europa-Kommissionen at fremlægge et forslag til en *Industrial Carbon Management Strategy* i starten af 2024. Det forventes, at strategien adresserer regulatoriske behov og rammer for europæisk CO₂-transportinfrastruktur. På baggrund af Europa-Kommissionens strategi vil regering præsentere et oplæg inden udgangen af 2024 om rammerne for grænseoverskridende infrastruktur og sammenkobling af regionale transportsystemer til transport af CO₂.

Til § 20

Med den foreslåede § 20 kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om konvertering af eksisterende olie- og gasrørledninger til transport af CO₂.

Bestemmelsen vil medføre, at der ved bekendtgørelse kan fastsættes regler om, at eksisterende olie- og gasrørledninger kan konverteres, således at disse fremadrettet vil kunne transportere CO₂ samt betingelser og vilkår for sådan konvertering. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er bekendt med, at dette er en mulighed, som flere markedsaktører undersøger som en transportmulighed. Der foreslås indført en bemyndigelse herom, da der på nuværende tidspunkt er behov for yderligere analyser og overvejelser om reguleringen heraf.

Til § 21

Det følger af den gældende § 28 a i undergrundsloven, at klima-, energi- og forsyningsministeren, med henblik på gennemførelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet, fastsætter regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser eller godkendelser kan meddeles efter § 10, stk. 2 og 3, § 17, stk. 1, § 23 d, stk. 2 og 4, § 23 k, stk. 1, § 23, u, stk. 1, og § 28, stk. 1 og 3.

Denne bemyndigelse er i dag udmøntet i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Med den foreslåede § 21 videreføres denne bemyndigelse for så vidt angår rørledningsanlæg. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Dette vil indebære en ændring i undergrundslovens § 28 a, som beskrevet i den foreslåede ændringsbestemmelse § 32, nr. 5, og i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Til § 22

Det følger af undergrundslovens § 28 b, at klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med projekter på havområdet træffer passende foranstaltninger, herunder ved fastsættelse af vilkår eller meddelelse af påbud eller forbud, for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (herefter habitatdirektivet).

Sådanne projekter på havområdet omfatter tillige CO₂-rørledninger omfattet af undergrundsloven. Denne retstilstand foreslås direkte videreført med den foreslåede § 22. Der er med videreførelsen ikke tiltænkt en lempelse eller skærpelse af ministerens handlepligt med hensyn til at træffe passende foranstaltninger over for nuværende og fremtidige aktiviteter, der forringer naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrer de arter, som lokaliteterne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for habitatdirektivets målsætninger.

Bestemmelsen vedrører projekter på havområdet, da klima-, energi- og forsyningsministeren er tilladelsesgivende myndighed herfor, jf. miljøvurderingslovens § 17, stk. 4. For projekter på land finder de generelle regler under Miljøministeriet anvendelse.

Til § 23

Det følger af den gældende § 28 e, 1. pkt., i undergrundsloven, at der i tilladelser eller godkendelser efter § 10, stk. 2 og 3, § 17, stk. 1, § 23 d, stk. 2 og 4, § 23 k, stk. 1, § 23 u, stk. 1, og § 28 stk. 1 og 3, kan fastsættes miljømæssige betingelser og vilkår for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Der kan i den forbindelse fastsættes betingelser og vilkår om eventuelle overvågningsforanstaltninger, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Efter den foreslåede § 23, 1. pkt., kan der i tilladelser eller godkendelser efter loven fastsættes miljømæssige betingelser og vilkår for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

Bestemmelsen vil derved medføre en videreførelse af retstilstanden for så vidt angår CO₂-rørledningsanlæg. Videreførelsen vil dog ske med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Bestemmelsen vil endvidere indebære en ændring i undergrundslovens § 28 e, som beskrevet i den foreslåede ændringsbestemmelse § 32, nr. 6.

Efter den foreslåede § 23, 2. pkt., kan der i den forbindelse fastsættes betingelser og vilkår om eventuelle overvågningsforanstaltninger.

Den foreslåede § 23 vil dermed i sin helhed udgøre en tydelig hjemmel til at fastsætte vilkår og betingelser efter miljøhensyn og medføre en større gennemsigtighed i forhold til miljømæssige hensyn i bredere forstand. Vilkårene kan bl.a. vedrøre udstyr, program, udførelsesmåde og monitorering.

Til § 24

Som beskrevet i de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.1. hjemler undergrundslovens § 36 ekspropriation af fast ejendom i nødvendigt omfang med henblik på virksomhed omfattet af loven. Dette omfatter rørledningsanlæg til brug ved transport af CO₂ ved CO₂-lagringsvirksomhed. For en

nærmere gennemgang af gældende ret henvises til afsnit 3.3.1 i de almindelige bemærkninger.

Efter den foreslåede § 24, *stk. 1*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Bestemmelsen vil medføre, at den eksisterende ekspropriationsadgang udvides fra at gælde rørført transport af CO₂ med henblik på CO₂-lagringsvirksomhed, til også at gælde rørført transport af CO₂ med henblik på andre formål, f.eks. mellemlagring eller anvendelse. Denne udvidelse følger naturligt af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. den foreslåede § 1.

Den foreslåede § 24, *stk. 2*, fastsætter, at ekspropriation i henhold til *stk. 1* skal finde sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Dette vil indebære, at den hidtidige praksis på området for statslig ekspropriation i henhold til CO₂-rørledninger følges.

Til § 25

Det følger af undergrundslovens § 35, *stk. 1*, at en rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig. Det følger endvidere af bestemmelsens *stk. 2*, at erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte ved forsæt eller grov uagtsomhed har medvirket til skaden. Det følger af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, spalte 4498, at reglen omfatter alle rettighedshavere i henhold til lovens §§ 3, 5, 23 og 24. Hermed findes rettighedshavere til CO₂-rørledninger ikke at være omfattet af erstatningsansvaret.

Det anses dog som hensigtsmæssigt, at rettighedshaver af tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af denne lov bærer et tilsvarende erstatningsansvar.

Et sådant erstatningsansvar indføres derfor med den foreslåede § 25, *stk. 1*, hvorefter en rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selvom skaden er hændelig. Dette objektive ansvar vil også omfatte skade på personer, som ikke kan anses for udenforstående, såsom ansatte, medkontrahenter m.v. i tråd med undergrundslovens § 35.

Efter den foreslåede § 25, *stk. 2*, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte ved forsæt eller grov uagtsomhed har medvirket til skaden. Dette vil også være overensstemmende med erstatningsreglerne i undergrundsloven.

Til § 26

Det følger af undergrundslovens § 29, at en tilladelse hverken direkte eller indirekte kan overdrages til andre, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene for denne.

Denne retstilstand foreslås videreført med § 26, *stk. 1*. Det følger således heraf, at en tilladelse efter denne lov hverken direkte eller indirekte kan overdrages til andre, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene herfor.

Bestemmelsen vil således indebære, at enhver form for overdragelse af en tilladelse omfattet af loven kun kan ske ved klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse og godkendelse. Bestemmelsen vil f.eks. finde anvendelse på overdragelser af aktieposter, som kan give bestemmende indflydelse på et rettighedshavende selskab eller indgåelse af aftaler, der har samme virkning. Det samme vil gælde indbyrdes overdragelse mellem flere, der har en tilladelse sammen.

Det følger af undergrundslovens § 29, *stk. 2, 1. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren alene kan godkende overdragelser som nævnt i *stk. 1*, hvis rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet og kan forventes at udøve virksomheden sådan, at samfundet har mest muligt indsigt i og gavn af denne. Ministeren kan stille vilkår for godkendelse af overdragelser, jf. *stk. 2, 2. pkt.*

Efter den foreslåede § 26, *stk. 2, 1. pkt.*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren alene godkende overdragelser som nævnt i *stk. 1*, hvis rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund, jf. § 5.

Bestemmelsen vil indebære, at det sikres, at rettighedshaveren til en tilladelse omfattet af loven til enhver tid vil have den fornødne kapacitet til at udføre virksomheden omfattet af tilladelsen. Bestemmelsen vil således være overensstemmende med kravene herom i lovforslagets § 5, der stilles til alle rettighedshavere.

Efter den foreslåede § 26, *stk. 2, 2. pkt.*, kan ministeren stille vilkår for godkendelse af overdragelser.

Dette vil medføre, at ministerens beføjelse til at fastsætte vilkår i forbindelse med meddelelse af en tilladelse efter den foreslåede § 4 udstrækkes, således at ministeren tillige kan fastsætte vilkår i forbindelse med overdragelse af en tilladelse.

Det følger af undergrundslovens § 29, stk. 3, at en tilladelse i henhold til loven er undtaget fra retsafølgning.

Efter den foreslåede § 26, *stk. 3*, er en tilladelse i henhold til denne lov undtaget fra retsafølgning.

Bestemmelsen vil dermed indebære en videreførelse af gældende ret. Bestemmelsen anses for at være nødvendig med henblik på sikring af, at det er den rettighedshaver, som staten har indgået aftale med, der står som part i aftalen. Det forhold, at tilladelser er undtaget retsafølgning, indebærer, at der ikke kan gøres udlæg i en tilladelse, og at den ikke kan inddrages under eventuel konkursbehandling. Konkurs kan i øvrigt medføre tilbagekaldelse af tilladelsen, jf. den foreslåede § 27, stk. 1, nr. 3.

Til § 27

Det følger af undergrundslovens § 30, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvis kan tilbagekalde en tilladelse efter loven, såfremt de i loven eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes, jf. nr. 1, såfremt der i en ansøgning om tilladelse er givet urigtige eller vildledende oplysninger, jf. nr. 2, eller såfremt rettighedshaveren tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs, jf. nr. 3. Det følger endvidere af bestemmelsens stk. 2, at såfremt forholdet kan afhjælpes af rettighedshaveren, kan tilbagekaldelse efter § 30, stk. 1, nr. 1, først ske efter, at klima-, energi- og forsyningsministeren har givet påbud om inden for en nærmere frist at afhjælpe forholdet, uden at dette er sket.

Denne tilbagekaldelsesbeføjelse foreslås i store træk videreført med § 27. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Det følger således af den foreslåede § 27, *stk. 1, nr. 1*, at klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvis kan tilbagekalde en tilladelse efter denne lov, såfremt de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes.

Bestemmelsen vil medføre, at ministeren vil have mulighed for helt eller delvis at tilbagekalde en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven, hvis rettighedshaveren ikke overholder bestemmelser, vilkår eller påbud indeholdt i loven eller fastsat i medfør af loven.

Om, og i hvilken grad, tilbagekaldelsen skal ske, vil bero på en konkret vurdering af ministeren. Se dog også den foreslåede § 27, stk. 2. I denne vurdering kan bl.a. indgå momenter af om tilsidesættelsen af bestemmelser, vilkår eller påbud er sket bevidst eller ubevidst, hvor alvorlig tilsidesættelsen vurderes at være o.lign.

Det følger yderligere af den foreslåede § 27, stk. 1, *nr. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvis kan tilbagekalde en tilladelse efter denne lov, såfremt der i en ansøgning om tilladelse eller i forbindelse med tilsyn er givet urigtige eller vildledende oplysninger.

Bestemmelsen vil medføre, at ministeren vil have mulighed for helt eller delvis at tilbagekalde en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven, hvis rettighedshaveren i forbindelse med dennes ansøgning om den pågældende tilladelse har meddelt ministeren urigtige eller vildledende oplysninger. Ministeren vil hertil have samme mulighed, hvis rettighedshaveren i forbindelse med ministerens tilsyn har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger.

Beføjelsen vedrørende urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med tilsyn, er en tilføjelse for så vidt angår retstilstanden fra undergrundsløven, hvor kun afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning berettiger en tilbagekaldelse af tilladelsen. En sådan udvidelse af beføjelsens omfang vurderes dog hensigtsmæssig under hensyn til, at rørledningsanlæg drives på en sikker måde. Dette hensyn varetages bl.a. gennem tilsyn med driften, hvorfor afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse hermed, bør give adgang til tilbagekaldelse af tilladelsen.

Det skal hertil bemærkes, at manglende udlevering af nødvendige oplysninger i forbindelse med tilsyn ikke er omfattet af denne bestemmelse og kan dermed ikke medføre tilbagekaldelse efter den foreslåede bestemmelse. Denne situation er reguleret af den foreslåede § 14, stk. 3, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren i sådanne tilfælde kan pålægge rettighedshaveren at indsende de manglende oplysninger og fastsætte en tidsfrist for sådan indsendelse. Efter omstændighederne kan manglende efterlevelse af dette påbud medføre tilbagekaldelse af tilladelsen efter foreslåede § 27, stk. 1, nr. 1, som beskrevet ovenfor.

Om, og i hvilken grad, tilbagekaldelsen skal ske, vil bero på en konkret vurdering af ministeren. I denne vurdering kan bl.a. indgå momenter af om afgivelsen af urigtige eller vildledende oplysninger er sket bevidst eller ubevidst, om oplysningerne omhandler miljø eller sikkerhed, graden af oplysningernes urigtighed eller vildledende karakter o.lign.

Det følger endvidere af den foreslåede § 27, stk. 1, nr. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren helt eller delvis kan tilbagekalde en tilladelse efter denne lov, såfremt rettighedshaveren tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs.

Bestemmelsen vil medføre, at ministeren vil have mulighed for helt eller delvis at tilbagekalde en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven, hvis rettighedshaveren til den pågældende tilladelse tages under rekonstruktionsbehandling eller erklæres konkurs.

Om, og i hvilken grad, tilbagekaldelsen skal ske, vil bero på en konkret vurdering af ministeren. I denne vurdering kan bl.a. indgå momenter af om flere selskaber udgør rettighedshaver til tilladelsen, og hvorvidt disse kan videreføre den tilladte virksomhed uden den konkursramte deltager o.lign.

Det følger af den foreslåede § 27, stk. 2, at såfremt forholdet afhjælpes af rettighedshaveren, kan tilbagekaldelse i henhold til stk. 1, nr. 1, først ske efter, at klima-, energi- og forsyningsministeren har givet påbud om inden for en nærmere fastsat frist at afhjælpe forholdet, og påbuddet ikke er efterkommet.

Bestemmelsen vil indebære, at tilbagekaldelse af tilladelse grundet manglende overholdelse af bestemmelser, vilkår eller påbud indeholdt i loven eller fastsat i medfør af loven kun kan ske, såfremt ministeren har påbudt rettighedshaver at afhjælpe den manglende overholdelse, og at dette påbud ikke efterkommes inden for en nærmere fastsat frist. Fastlæggelsen af denne frist vil bero på en konkret vurdering af ministeren.

Til § 28

Det følger af undergrundslovens § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter loven eller regler udstedt i medfør af loven.

Meddelelse af tilladelse samt afvisning af ansøgning til rørledningsanlæg efter den gældende § 23 u i undergrundsloven anses som afgørelser efter undergrundsloven og kan derfor påklages til Energiklagenævnet.

Det følger således af den foreslåede § 28, *stk. 1*, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, Forsyningstilsynet eller andre statslige myndigheder efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Bestemmelsen vil medføre, at Energiklagenævnet videreføres som klagemyndighed for så vidt angår CO₂-rørledningsanlæg. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, *stk. 1*, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Bestemmelsen vil endvidere indebære, at Forsyningstilsynets afgørelser vil kunne påklages til Energiklagenævnet. Eftersom Forsyningstilsynet tillægges afgørelsesbeføjelser for så vidt angår tredjepartsadgang til CO₂-rørledningsanlæg, bør en klageadgang til sådanne afgørelser tillige sikres.

Eftersom ministeren kan bemyndige andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser i medfør af loven, jf. den foreslåede § 17, bør dette også angives i nærværende klagebestemmelse.

Det følger af undergrundslovens § 37 a, *stk. 2*, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af loven.

Det følger af den foreslåede § 28, *stk. 2*, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Bestemmelsen vil indebære, at de almene krav om væsentlig og individuel interesse i afgørelsen for at kunne anses som klageberettiget videreføres.

Det følger af den gældende § 37 a, *stk. 3, 1. pkt.*, i undergrundsloven, at endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u, 28 eller tilladelser til geologisk lagring på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen tillige er omfattet af § 28 b, regler udstedt i medfør af § 28 a eller miljøvurderingsloven. Disse foreninger eller organisationer skal senest samtidig med klagen, fremsende deres vedtægter til Energiklagenævnet

som dokumentation for, at de opfylder kravene i 1. pkt., jf. bestemmelsens 2. pkt.

Det følger af den foreslåede § 28, *stk. 3, 1. pkt.*, at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i sådanne afgørelser.

Bestemmelsen vil medføre, at de nævnte lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer fortsat vil være klageberettigede for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser vedrørende etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af loven. Videreførelsen sker med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Det er i forlængelse heraf værd af bemærke, at det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.*, ikke indeholder henvisning til regler udstedt i medfør af lovforslagets § 21 (videreførelse af undergrundslovens § 28 a), lovforslagets § 22 (videreførelse af undergrundslovens § 28 b) eller miljøvurderingsloven. Disse henvisninger vurderes unødvendige i denne lovgivning, da det forudsættes, at alle projekter, der kan meddeles tilladelse til efter loven, altid vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Henvisninger til andre bestemmelser og anden lovgivning er derfor ikke en del af bestemmelsens ordlyd af hensyn til regelforenkligning. Der er hermed ikke tiltænkt en indskrænkning i klageberettigelsen for sådanne foreninger og organisationer.

Dokumentationskravet for sådanne foreninger og organisationer, som fremgår af undergrundslovens § 37 a, *stk. 3, 2. pkt.*, foreslås videreført med § 28, *stk. 3, 2. pkt.* Efter denne bestemmelse gælder det således, at disse foreninger eller organisationer senest samtidig med klagen fremsender deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Det følger af undergrundslovens § 37 a, *stk. 4*, at klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. bestemmelsens 2. pkt. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag, jf. bestemmelsens 3. pkt.

Den foreslåede § 28, stk. 4, er i sin helhed udtryk for en videreførelse af klagefristreglerne fastsat i undergrundslovens § 37 a, stk. 4. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Det følger således af den foreslåede § 28, stk. 4, 1. pkt., at klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt.

Det følger af den foreslåede § 28, stk. 4, 2. pkt., at hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Det følger endeligt af den foreslåede § 28, stk. 4, 3. pkt., at såfremt klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Det følger af undergrundslovens § 37 a, stk. 5, at afgørelser truffet af Energistyrelsen eller en anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

Efter den foreslåede § 28, stk. 5, kan afgørelser truffet af Energistyrelsen, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

Bestemmelsen vil således indebære en videreførelse af den administrative klageadgang for så vidt angår CO₂-rørledningsanlæg, som fastsat i undergrundslovens § 37 a, stk. 5. Videreførelsen sker dog med den naturlige udvidelse, der følger af lovens udvidede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, således at også rørledningsanlæg til transport med henblik på andre formål end lagring omfattes.

Eftersom Forsyningstilsynets afgørelser foreslås omfattet af kredsen af afgørelser, der kan påklages efter det foreslåede stk. 1, omfattes myndighedens afgørelser tillige af det foreslåede stk. 5. Af samme grund omfattes tillige afgørelser truffet af en anden statslig myndighed.

Til § 29

Det følger af undergrundslovens § 37 b, stk. 1, 1. pkt., at ved afgørelser i henhold til § 37 a erstattes repræsentanter i Energiklagenævnet, der er udpeget efter indstilling fra Dansk Industri og Landbrugsrådet, af 1 medlem

med særlig sagkundskab inden for efterforskning og indvinding af det pågældende råstof eller inden for den pågældende lagring eller anden anvendelse af undergrunden og 1 medlem med særlig sagkundskab inden for havmiljø. Medlemmerne udpeges af klima-, energi- og forsyningsministeren, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Der vil være behov for en anden sammensætning af nævnet i forbindelse med klager efter nærværende lovforslag. Der foreslås derfor en sammensætning af nævnet, der anses for hensigtsmæssigt for denne sagstype.

Det følger således af den foreslåede § 29, *stk. 1, 1. pkt.*, at ved afgørelser i henhold til § 28 erstattes repræsentanter i Energiklagenævnet, der er udpeget efter indstilling fra Dansk Industri og Landbrugsrådet, af 1 medlem med særlig sagkundskab inden for etablering og drift af gastransporterende rørledninger og 1 medlem med særlig sagkundskab inden for miljø.

Bestemmelsen vil indebære, at den korrekte sagkundskab sammensættes ved behandling af klagesager over afgørelser vedrørende rørledningsanlæg til transport af CO₂.

Det følger endvidere af det foreslåede *stk. 1, 2. pkt.*, at medlemmerne udpeges af erhvervsministeren.

Dette vil indebære, at erhvervsministeren tillægges beføjelse til at udpege de sagkyndige medlemmer til Energiklagenævnets sammensætning, som nævnt i bestemmelsens 1. pkt. til behandling af sager efter denne lov.

Udpegningsbeføjelsen tillægges erhvervsministeren, da ressortansvaret for Energiklagenævnet er tillagt erhvervsministeren, jf. kongelig resolution af 8. juni 2016.

Det følger af undergrundslovens § 37 b, *stk. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om Energiklagenævnets behandling af klager efter § 37 a og om betaling af gebyr ved indbringelse af en klage for Energiklagenævnet.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at erhvervsministeren kan fastsætte regler om Energiklagenævnets behandling af klager efter § 28 og om betaling af gebyr ved indbringelse af en klage for Energiklagenævnet.

Bestemmelsen vil medføre, at der ved bekendtgørelse kan fastsættes regler om Energiklagenævnets behandling af klager i medfør af denne lov samt om gebyrbetaling for sådan klageindgivelse ved Energiklagenævnet.

Bemyndigelsen vil bl.a. kunne anvendes til at kunne fastsætte regler om nævnets, formandens og sekretariatets opgaver og beføjelser. Den foreslåede bemyndigelse bl.a. også give mulighed for at fastsætte regler om indsendelse og behandling af klager. Denne adgang suppleres af den foreslåede § 18, stk. 2, der vil give mulighed for at fastsætte regler om obligatorisk anvendelse af et bestemt digitalt system, herunder f.eks. Klageportalen. Den foreslåede bemyndigelse giver endvidere mulighed for at udstede regler om eventuel anvendelse af en postkassemodel, dvs. en model hvor klagen indgives til nævnet via 1. instansen.

Herudover vil bemyndigelsen kunne anvendes til at fastsætte regler om frister, herunder regler der supplerer klagefristen, der fremgår direkte af den foreslåede § 28, stk. 4. Den foreslåede bemyndigelse vil også dække fastsættelse af regler om indsendelse af oplysninger. Den foreslåede bemyndigelse vil desuden kunne anvendes til at fastsætte nærmere regler om inhabilitet og regler om offentliggørelse af afgørelser.

Endvidere vil erhvervsministeren kunne fastsættes regler om betaling af gebyr ved indbringelse af en klage for Energiklagenævnet. Herunder vil der bl.a. kunne fastsættes regler om gebyrets størrelse og beregning. Der vil eksempelvis kunne være tale om engangsgebyr ved indgivelse af klagen. Den foreslåede bestemmelse vil også kunne anvendes til at fastsætte regler om, at gebyret kun delvist skal dække nævnets udgifter ved klagebehandlingen, at det er klager, som skal betale omkostningerne i form af gebyret og at gebyret skal betales helt eller delvist tilbage, hvis klager får helt eller delvist medhold i sin klage.

Bemyndigelsen til fastsættelse af regler vedrørende Energiklagenævnet tillægges erhvervsministeren, da ressortansvaret for Energiklagenævnet er tillagt erhvervsministeren, jf. kongelig resolution af 8. juni 2016.

Til § 30

Det følger af undergrundslovens § 38, stk. 1, nr. 1-4, at med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den 1) som udøver virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, eller § 17 uden tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren, 2) som overtræder § 26, stk. 1, eller undlader at indsende prøver eller andre oplysninger efter § 34, 3) som tilsidesætter påbud meddelt i henhold til loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven eller 4) som ikke inden for den frist for aftaleindgåelse, som ministeren har fastsat, eller senest samtidig med meddelelse om ikke at ville indgå aftale om at

udnytte kapaciteter i anlæg og installationer til tredjepartsadgang sletter eller tilbageleverer fortrolige oplysninger, der videregives i medfør af §§ 10 eller 17.

Denne retstilstand foreslås i store træk videreført i den foreslåede § 30, *stk. 1*. Af det foreslåede *stk. 1* følger, at med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, som 1) udøver virksomhed omfattet af denne lov uden tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren, 2) overtræder lovens § 14, *stk. 1*, eller 3) tilsidesætter påbud, vilkår eller afgørelser meddelt i henhold til loven eller forskrifter i medfør af loven. Eftersom rammerne for tredjepartsadgang, herunder fortrolige oplysninger, forventes udmøntet i særskilt bekendtgørelse herom, vurderes det ikke hensigtsmæssigt at videreføre undergrundslovens § 38, *stk. 1, nr. 4* i denne bestemmelse.

Bestemmelsen vil rette sig mod virksomheder (juridiske personer) og fysiske personer, som ikke overholder det nærmere beskrevne gemingsindhold i det foreslåede *stk. 1*.

Det følger af det foreslåede *stk. 1, nr. 1*, at med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, som udøver virksomhed omfattet af denne lov uden tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren.

Bestemmelsen vil medføre, at fysiske og juridiske personer vil kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, såfremt disse f.eks. påbegynder etablering af rørledningsanlæg til transport af CO₂ uden forudgående ansøgning samt tilladelse hertil.

Det følger af det foreslåede *stk. 1, nr. 2*, at med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, som overtræder lovens § 14, *stk. 1*.

Bestemmelsen vil dermed indebære, at overtrædelse af den foreslåede § 14, *stk. 1*, vil blive underlagt strafansvar. Formålet hermed er at indføre hjemmel til straf i loven som præventivt middel mod situationer, hvor rettighedshavere modsætter sig ministerens krav om oplysninger i forbindelse med behandling af sager og udøvelse af tilsyn. Bestemmelsen forventes navnlig aktuell i forbindelse med ministerens udøvelse af tilsyn.

Det følger af det foreslåede *stk. 1, nr. 3*, at med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, som tilsidesætter påbud, vilkår eller afgørelser meddelt i henhold til loven eller forskrifter i medfør af loven.

Bestemmelsen vil indebære, at tilsidesættelse af påbud, vilkår og afgørelser vil blive underlagt strafansvar. Bestemmelsen vil bl.a. omfatte tilside-

sættelse af påbud udstedt i forbindelse med ministerens tilsyn, tilsidesættelse af vilkår om sikkerhedsmæssige eller miljømæssige forhold og tilsidesættelse af afgørelser truffet af Forsyningstilsynet vedrørende tredjepartsadgang.

For så vidt angår strafansvar for tilsidesættelse af afgørelser forudsættes det, at klageadgangen og eventuel domstolsprøvelse af afgørelsen vil være udtømt, og afgørelsen derfor vil stå ved magt.

Det skal i forlængelse af det foreslåede stk. 1, nr. 1-3, bemærkes, at fastsættelsen af straf vil bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det følger af undergrundslovens § 38, stk. 2, at der i forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskriften. Denne retstilstand foreslås videreført i nærværende lovforslag.

Efter det foreslåede *stk. 2* kan der således i forskrifter, der udstedes i henhold til loven, fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Bestemmelsen vil indeholde hjemmel til fastsættelse af straffebestemmelser i forskrifter, som vil skulle medvirke til at sikre overholdelse af reglerne, der forventes udmøntet ved administrativ regulering i form af bekendtgørelser.

Det følger af undergrundslovens § 38, stk. 3, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter regler i straffelovens 5. kapitel. Denne retstilstand foreslås tillige videreført.

Det foreslåede *stk. 3* fastslår således, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Bestemmelsen vil derved medføre, at juridiske personer vil kunne ifalde strafansvar omfattet af loven. Strafansvar for juridiske personer forudsætter, at den enkelte særlov indeholder en bestemmelse herom. Det er forventningen, at det næsten udelukkende vil være juridiske personer, som lovforslaget vil have relevans for, og som ønsker at søge tilladelser i henhold til. Der er derfor behov for strafhjemmel for sådanne juridiske personer for at sikre overholdelse af reglerne.

Til § 31

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2024. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at princippet om fælles ikrafttrædelsesdatoer for erhvervsrettet regulering overholdes.

Det foreslås i *stk. 2*, at loven ikke skal finde anvendelse på ansøgninger om etablering og drift af rørledninger til transport af CO₂ modtaget inden lovens ikrafttræden. Sådanne ansøgninger skal behandles efter de hidtil gældende regler. Denne overgangsbestemmelse vil medføre, at en ansøgning modtaget inden den 1. juli 2024 skal behandles efter reglerne i navnlig undergrundsloven samt miljøvurderingsloven.

Til § 32

Til nr. 1

Den eksisterende titel på undergrundslovens kapitel 6 a er ”Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ og rørført transport heraf med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer”. Dette kapitel indeholder bestemmelserne §§ 23 t og 23 u, som regulerer rørført transport af CO₂ med henblik på geologisk lagring.

Med nærværende lovforslag foreslås reguleringen af rørført transport af CO₂ udvidet til også at omfatte rørført transport af CO₂ med henblik på andre formål end geologisk lagring, f.eks. anvendelse. Som nærmere beskrevet i de almindelige bemærkningers afsnit 3.1.2. vurderes denne hjemmel mest hensigtsmæssigt tilvejebragt med en ny hovedlov om rørført transport af CO₂.

På denne baggrund bør regulering af CO₂-rørtransport indeholdt i undergrundsloven ophæves af hensyn til regelforenkling og klar regulering af området.

Det foreslås derfor, at »og rørført transport heraf« udgår af titlen på undergrundslovens kapitel 6 a.

Til nr. 2

Den gældende § 23 e, stk. 2, nr. 4, definerer CO₂-transportnet som et net af rørledninger, herunder tilknyttede pumpestationer eller tilsvarende, til transport af CO₂ til CO₂-lagringslokaliteten.

På baggrund af samme argumentation som anført under den foreslåede § 32, nr. 1, foreslås undergrundslovens § 23 e, stk. 2, nr. 4, ophævet med henblik på videreførelse med sproglig tilpasning, præcisering og udvidet anvendelsesområde i nærværende lovforslags § 2, nr. 3. Som følge heraf bliver undergrundslovens § 23 e, stk. 2, nr. 5-13 herefter nr. 4-12.

Til nr. 3

Den gældende § 23 t i undergrundsloven medfører, at potentielle brugere har ret til at benytte CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter under visse forudsætninger. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkningers afsnit 3.2.1.

På baggrund af samme argumentation som anført under den foreslåede § 32, nr. 1, foreslås undergrundslovens § 23 t nyaffattet, således at bestemmelsen kun omhandler CO₂-lagringslokaliteter. Regulering af tredjepartsadgang til CO₂-rørledningsanlæg indeholdes herefter i nærværende lovforslags kapitel 4.

Til nr. 4

Den gældende § 23 u i undergrundsloven medfører, at etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved transport og lagring af CO₂ kun må finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse, der hertil kan meddele tilladelsen på vilkår. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkningers afsnit 3.2.1.

På baggrund af samme argumentation som anført under den foreslåede § 32, nr. 1, foreslås undergrundslovens § 23 u ophævet med henblik på videreførelse med sproglig tilpasning, præcisering og udvidet anvendelsesområde i nærværende lovforslags § 4.

Til nr. 5

Den gældende § 28 a i undergrundsloven medfører, at klima-, energi og forsyningsministeren, med henblik på gennemførelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet, fastsætter regler vedrørende tilladelser efter bl.a. § 23 u, stk. 1. Dette er i dag udmøntet i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Eftersom undergrundslovens § 23 u foreslås ophævet i medfør af den foreslåede § 32, nr. 4, foreslås det, at henvisning til »§ 23 u, stk. 1,« udgår af ordlyden i § 28 a.

Retstilstanden for CO₂-rørledninger indeholdt i undergrundslovens § 28 a, foreslås videreført med udvidet anvendelsesområde i nærværende lovforslags § 21 samt ved ændring af offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Til nr. 6

Den gældende § 28 e i undergrundsloven medfører, at der kan fastsættes miljømæssige betingelser og vilkår i tilladelser efter bl.a. § 23 u, stk. 1. Det foreslås i medfør af § 32, nr. 4, at undergrundslovens § 23 u ophæves. Som konsekvens heraf foreslås det, at henvisning til »§ 23 u, stk. 1,« udgår af ordlyden i § 28 e.

Retstilstanden for CO₂-rørledninger indeholdt i undergrundslovens § 28 e, foreslås videreført med udvidet anvendelsesområde i nærværende lovforslags § 23.

Til nr. 7

Den gældende § 37 a, stk. 3, 1. pkt., i undergrundsloven medfører, at visse foreninger og organisationer er klageberettigede for så vidt angår miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til bl.a. § 23 u. Det foreslås i medfør af § 32, nr. 4, at undergrundslovens § 23 u ophæves. Som konsekvens heraf foreslås det, at henvisning til »§ 23 u,« udgår af ordlyden i § 37 a, stk. 3, 1. pkt.

Retstilstanden for CO₂-rørledninger indeholdt i undergrundslovens § 37 a, stk. 3, 1. pkt., foreslås videreført med udvidet anvendelsesområde i nærværende lovforslags § 28, stk. 3, 1. pkt.

Til § 33

I lov om Energinet indeholder § 2, stk. 2, 4. pkt., § 12, stk. 1, nr. 1 og 2 og § 13, stk. 1, 2. pkt., ordlyden CO₂-transportnet.

Efter den gældende § 2, stk. 2, 4. pkt., kan Energinet varetage opgaver vedrørende CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter. I de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2022-2023 (2. samling), tillæg A, L 8 som fremsat, s. 74, fremgår det, at CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter skal forstås på samme måde, som de er defineret i undergrundslovens § 23 e. Denne definition af CO₂-transportnet går igen flere steder i lovbemærkningerne, se hertil også s. 75-76.

Efter den gældende § 12, stk. 1, nr. 1 og 2, skal Energinet og helejede datterselskaber føre separate regnskaber og specificere indtægter fra ejerskab af CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter.

Eftersom definitionsbestemmelsen om CO₂-transportnet i § 23 e, stk. 2, nr. 4, foreslås ophævet i medfør af den foreslåede § 32, nr. 2, foreslås det, at »CO₂-transportnet« ændres til: »CO₂-rørledningsanlæg«, som er begrebet anvendt i nærværende lovforslag. Dette vil tillige medføre en tilretning i bestemmelseernes bemærkninger, således at der henvises til definitionen af rørledningsanlæg, som indeholdt i nærværende lovforslags § 2, nr. 3.

Det følger yderligere af de almindelige bemærkninger til lov om Energinet, jf. Folketingstidende 2022-2023 (2. samling), tillæg A, L 8 som fremsat, s. 22, at »CO₂-transportnet [alene] dækker over transport af CO₂ hen til CO₂-lagringslokaliteten. (...) Det foreslåede vil ikke medføre, at Energinet vil kunne varetage rørført transport af CO₂ ud over den transport, der kan ske til lagringslokaliteten ifølge lov om anvendelse af Danmarks undergrund.»

Bestemmelsen vil udelukkende medføre en videreførelse af Energinets gældende adgang hertil. Ændringen i nærværende foreslåede bestemmelse vil derfor ikke medføre, at Energinet kan varetage rørført transport af CO₂ ud over den transport, der kan ske til en lagringslokalitet, som defineret i undergrundsloven.

Til § 34

Det følger af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 1, at projekter omfattet af lovens bilag 1, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden, jf. lovens § 17, har meddelt tilladelse hertil efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet. Rørledninger med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km til transport af kuldioxidstrømme (CO₂) med henblik på geologisk lagring, herunder tilknyttede pumpestationer, skal undergå en sådan miljøvurdering, jf. bilag 1, nr. 16, litra b. Sådanne rørledninger skal derfor undergå en miljøkonsekvensvurdering (VVM). Efter denne vurdering træffer myndigheden, jf. § 17, afgørelse om, hvorvidt projektet kan tillades, jf. lovens § 25.

Det følger endvidere af miljøvurderingslovens § 16, at et projekt omfattet af bilag 2 ikke må påbegyndes, før myndigheden, jf. § 17, har meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Anlæg af olie- og gasledninger og rørledninger til transport af

CO₂-strømme med henblik på geologisk lagring (projekter, der ikke er omfattet af bilag 1), skal undergå en miljøscreening efter § 16, jf. bilag 2, nr. 10, litra i. Såfremt det på baggrund af denne miljøscreening ikke kan afvises, at projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal projektet undergå en miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Som konsekvens af den foreslåede udvidelse af reguleringen til også at omfatte CO₂-rørledninger til transport til andre formål end geologisk lagring, foreslås ovenfor nævnte bilagshenvisninger ændret, således at også CO₂-rørledninger til transport til andre formål end geologisk lagring skal undergå relevante miljøvurderinger. Det foreslås derfor, at »med henblik på geologisk lagring« udgår af bilagshenvisningernes ordlyd.

Til § 35

Til nr. 1

Det følger af § 3, stk. 1, i lov om Forsyningstilsynet, at Forsyningstilsynet varetager opgaver og beføjelser i medfør af loven og sektorlovgivningen på forsyningsområdet for el, gas, varme og affald. Forsyningstilsynet varetager endvidere opgaver og beføjelser i medfør af EU-regulering.

Eftersom det i nærværende lovforslags § 10 foreslås, at Forsyningstilsynet fører tilsyn med markedet for rørført transport af CO₂ og tredjepartsadgangen hertil, foreslås det at indføre nærværende lovgivning i § 3, stk. 1, om Forsyningstilsynets opgaver i lov om Forsyningstilsynet.

Dette foreslås gjort ved, at der i § 3, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt. som nyt pkt.: »Forsyningstilsynet varetager herudover opgaver og beføjelser i medfør af lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf.«. Bestemmelsens 2. pkt. bliver herefter 3. pkt.

Dette vil medføre, at Forsyningstilsynet i egen lovgivning hjemles til at udføre opgaver i medfør af lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf.

Til nr. 2

Det følger af § 3, stk. 2, i lov om Forsyningstilsynet, at Forsyningstilsynet kan behandle og afgøre sager efter sektorlovgivningen på eget initiativ eller på grundlag af en anmeldelse eller en klage.

Kommenterede [DLH4]: OBS: Ordlyd som foreslået ved L 24, som fremsat den 4/10-23. Førstebehandlet d. 12/10-23. Betækningsafgivelse forventet 23/11-23.

Eftersom det i nærværende lovforslags § 10 foreslås, at Forsyningstilsynet fører tilsyn med markedet for rørført transport af CO₂ og tredjepartsadgangen hertil, foreslås det at indføre nærværende lovgivning i § 3, stk. 1, om Forsyningstilsynets opgaver i lov om Forsyningstilsynet.

Dette foreslås gjort ved, at der i § 3, stk. 2, indsættes efter »sektorlovgivningen«: »eller lov om rørført transport af CO₂ og regler udstedt i medfør heraf«.

Dette vil medføre, at Forsyningstilsynet i egen lovgivning hjemles til at behandle og afgøre sager efter nærværende lovforslag og regler udstedt i medfør heraf på eget initiativ eller på grundlag af en anmeldelse eller en klage.

Til nr. 3

Det følger af § 11, stk. 1, i lov om Forsyningstilsynet, at omkostninger forbundet med Forsyningstilsynets etablering, drift og opgavevaretagelse efter loven og regler udstedt i medfør heraf betales af de kommuner, som betaler for Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter § 48 g, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse, og de virksomheder, som betaler for Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter § 78, stk. 1, i lov om elforsyning, § 44, stk. 1, i lov om gasforsyning, § 23 c, stk. 1, i lov om varmforsyning, § 65, stk. 1, i lov om fremme af vedvarende energi og § 18, stk. 3, i lov om fremme af besparelser i energiforbruget.

Det foreslås i nærværende lovforslags § 16, stk. 1, at omkostninger forbundet med Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter denne lov eller regler udstedt i medfør af loven, betales af de selskaber, som Forsyningstilsynet fører tilsyn med efter denne lov eller regler udstedt i medført af loven.

Dette vil medføre, at Forsyningstilsynets finansiering af opgavevaretagelse efter nærværende lovforslag eller regler udstedt i medfør heraf, vil være i overensstemmelse med den nuværende finansieringsordning for Forsyningstilsynets øvrige opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

På denne baggrund foreslås § 11, stk. 1, i lov om Forsyningstilsynet, ændret således, at »energi og« ændres til »energi«, og efter »energiforbruget« indsættes: »og § 16, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂«.

Dette vil medføre, at der skabes en henvisning til regler om omkostningsdækning i særlovgivningen i lov om Forsyningstilsynets § 11, stk. 1, som det ses inden for sektorlovgivningen.

Til § 36

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighedsområde.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, da sagsområdet er overtaget af Færøerne og Grønland.

UDKAST

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 32</p> <p>I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved lov nr. 803 af 7. juni 2022 og lov nr. 744 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:</p>
<p>Kapitel 6 a. Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ og rørført transport heraf med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer</p>	<p>1. I <i>overskriften</i> til kapitel 6 a udgår »og rørført transport heraf«.</p>
<p>23 e. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> I dette kapitel forstås ved følgende:</p> <p>1-3) ---</p> <p>4) CO₂-transportnet: Et net af rørlødnings, herunder tilknyttede pumpestationer eller tilsvarende, til transport af CO₂ til CO₂-lagringslokaliteten.</p> <p>5-13) ---</p>	<p>2. § 23 e, <i>stk. 2, nr. 4</i>, ophæves. Nr. 5-13 bliver herefter nr. 4-12.</p>
<p>§ 23 t. Potentielle brugere har ret til at benytte CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter mod betaling, jf. dog <i>stk. 3</i>.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Priser og betingelser for transport i CO₂-transportnet og lagring i CO₂-lagringslokaliteter efter</p>	<p>3. § 23 t affattes således:</p> <p>»§ 23 t. Potentielle brugere har ret til at benytte CO₂-lagringslokaliteter mod betaling, jf. dog <i>stk. 3</i>.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Priser og betingelser for lagring i CO₂-lagringslokaliteter efter</p>

<p>stk. 1 fastsættes af henholdsvis CO₂-transportnetselskabet og lagringsselskabet. Selskaberne skal offentliggøre tariffer og betingelser for brug af CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter.</p> <p><i>Stk. 3.</i> CO₂-transportnet- og lagringsselskaber kan nægte adgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter i henhold til stk. 1, hvis selskaberne ikke råder over den fornødne kapacitet eller tilslutning. Afslag skal være behørigt begrundet.</p> <p><i>Stk. 4.</i> CO₂-transportnet- og lagringsselskaber, som nægter adgang på grund af manglende kapacitet eller manglende tilslutning, skal foretage de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er økonomisk forsvarligt eller en potentiel kunde er villig til at betale for dem, forudsat at dette ikke vil have negative konsekvenser for miljøet ved CO₂-transport og geologisk lagring.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om adgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om bilæggelse af tvister vedrørende adgang til CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter.</p>	<p>ter stk. 1 fastsættes af lagringsselskaberne. Lagringsselskaberne skal offentliggøre tariffer og betingelser for brug af CO₂-lagringslokaliteter.</p> <p><i>Stk. 3.</i> CO₂-lagringsselskaber kan nægte adgang til CO₂-lagringslokaliteter i henhold til stk. 1, hvis selskaberne ikke råder over den fornødne kapacitet eller tilslutning. Afslag skal være behørigt begrundet.</p> <p><i>Stk. 4.</i> CO₂-lagringsselskaber, som nægter adgang på grund af manglende kapacitet eller manglende tilslutning, skal foretage de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er økonomisk forsvarligt eller en potentiel kunde er villig til at betale for dem, forudsat at dette ikke vil have negative konsekvenser for miljøet.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om adgang til CO₂-lagringslokaliteter.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om bilæggelse af tvister vedrørende adgang til CO₂-lagringslokaliteter.«.</p>
<p>§ 23 u. Etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved transport og lagring af CO₂ må kun finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse.</p>	<p>4. § 23 u ophæves.</p>

<p><i>Stk. 2.</i> En tilladelse kan meddeles på vilkår, herunder om linjeføring, dimensioner, ejerforhold og betaling for benyttelse.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på lokale rørledninger, der indgår i anlæg, som anvendes til lagring af CO₂.</p>	
<p>§ 28 a. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af den Europæiske Unions direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser eller godkendelser kan meddeles efter § 10, stk. 2 og 3, § 17, stk. 1, § 23 d, stk. 2 og 4, § 23 k, stk. 1, § 23 u, stk. 1, og § 28, stk. 1 og 3.</p>	<p>5. I § 28 a udgår »§ 23 u, stk. 1,«.</p>
<p>§ 28 e. I tilladelser eller godkendelser efter § 10, stk. 2 og 3, § 17, stk. 1, § 23 d, stk. 2 og 4, § 23 k, stk. 1, § 23 u, stk. 1, og § 28, stk. 1 og 3, kan der fastsættes miljømæssige betingelser og vilkår for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Der kan i den forbindelse fastsættes betingelser og vilkår om eventuelle overvågningsforanstaltninger.</p>	<p>6. I § 28 e udgår »§ 23 u, stk. 1,«.</p>
<p>§ 37 a. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p> <p><i>Stk. 3, 1. pkt.</i> Endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så</p>	<p>7. I § 37 a, stk. 3, 1. pkt. udgår »23 u,«.</p>

<p>vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om miljøvurdering af planer eller programmer og af konkrete projekter (VVM).</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 33</p> <p>I lov om Energinet, jf. lovbekendtgørelse nr. 271 af 9. marts 2023, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 2. --- <i>Stk. 2, 4. pkt.</i> Endvidere kan Energinet varetage opgaver vedrørende CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter.</p> <p>§ 12, stk. 1. Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber skal i deres interne regnskabsføring med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning</p> <p>1) føre separate regnskaber for hver af deres elektricitetsrelaterede og gasrelaterede aktiviteter, herunder drift af systemansvarlig virksomhed og transmissions-, distributions-, lager-, gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømsanlægsvirksomhed, for CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter og for deres olierørlednings- og separationsaktiviteter, og</p>	<p>1. I § 2, <i>stk. 2, 4. pkt.</i>, § 12, <i>stk. 1, nr. 1 og 2</i> og § 13, <i>stk. 1, 2. pkt.</i>, ændres »CO₂-transportnet« til: »CO₂-rørledningsanlæg«.</p>

<p>2) specificere indtægter fra ejerskab af eltransmissionsnet, eldistributionssystemer, gastransmissionssystemer, gasdistributionssystemer, lagerfaciliteter, gasopstrømsrørledningsnet og gasopstrømsanlæg, CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter samt olierørledning og separationsfaciliteter.</p> <p>§ 13, stk. 1, 2. pkt. Overskud fra lager-, gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømsanlægsvirksomhed, CO₂-transportnet og CO₂-lagringslokaliteter samt olierørlednings- og separationsvirksomhed kan alene anvendes til konsolidering, jf. dog stk. 4.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 34</p> <p>I lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, foretages følgende ændringer:</p>
<p>Bilag 1, nr. 16. Rørledninger med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km:</p> <p>a) ---</p> <p>b) til transport af kuldioxidstrømme (CO₂) med henblik på geologisk lagring, herunder tilknyttede pumpestationer.</p> <p>Bilag 2, nr. 10. INFRASTRUKTURPROJEKTER</p> <p>a-h) ---</p> <p>i) Anlæg af olie- og gasledninger og rørledninger til transport af CO₂-</p>	<p>1. I bilag 1, nr. 16, litra b og i bilag 2, nr. 10, litra i, udgår »med henblik på geologisk lagring«.</p>

strømme med henblik på geologisk lagring (projekter, der ikke er omfattet af bilag 1).	
	§ 35
	I lov om Forsyningstilsynet, jf. lov nr. 690 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:
§ 3, stk. 1. Forsyningstilsynet varetager opgaver og beføjelser i medfør af denne lov og sektorlovgivningen på forsyningsområdet for el, gas, varme og affald. Forsyningstilsynet varetager endvidere opgaver og beføjelser i medfør af EU-regulering.	1. I § 3, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt pkt.: »Forsyningstilsynet varetager herudover opgaver og beføjelser i medfør af lov om rørført transport af CO ₂ og regler udstedt i medfør heraf.« 2. pkt. bliver herefter 3. pkt.
§ 3, stk. 2. Forsyningstilsynet kan behandle og afgøre sager efter sektorlovgivningen på eget initiativ eller på grundlag af en anmeldelse eller en klage.	2. I § 3, stk. 2, indsættes efter »sektorlovgivningen«: »eller lov om rørført transport af CO ₂ og regler udstedt i medfør heraf«.
§ 11, stk. 1. Omkostninger forbundet med Forsyningstilsynets etablering, drift og opgavevaretagelse efter denne lov og regler udstedt i medfør heraf betales af de kommuner, som betaler for Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter § 48 g, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse, og de virksomheder, som betaler for Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter § 78, stk. 1, i lov om elforsyning, § 44, stk. 1, i lov om gasforsyning, § 23 c, stk. 1, i lov om varmforsyning, § 65, stk. 1, i lov om fremme af vedvarende energi og § 18, stk. 3, i lov om fremme af besparelser i energiforbruget.	3. I § 11, stk. 1, ændres »energi og« til »energi,«, og efter »energiforbruget« indsættes: »og § 16, stk. 1, i lov om rørført transport af CO ₂ .«.

Kommenterede [DLH5]: OBS: Ordlyd som foreslået ved L 24, som fremsat den 4/10-23. Førstebehandlet d. 12/10-23. Betænkningss afgivelse forventet 23/11-23.